

Kmetijski

Glasi „Samostojne“ kmetijske stranke za Slovenijo

Naročnina:

celoletno	Din 25.—
pololetno	Din 12.50
četrtletno	Din 7.—
posamezna številka	Din 1.—

Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst	à Din 1.50
večji inserati od 10 petih vrst naprej	à Din 2.—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst	à Din 3.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Toča.

Med največje nesreče zraven suše, požara in bolezni spada za kmeta toča. Delal in garal je tedne in mesece ter se že veselil skromnega plačila, ko bo pridelek spravil in prodal, pa nenadoma pride toča in v par minutah uniči vse kmetove nade in mnogokrat tudi njega samega. Ubogo ljudstvo tarna in prosi pomoči, toda pomoči od nikoder ali pa pride šele po par letih nekaj dinarjev velikodušno od mogočne vlade. Tako je tam, kjer imajo glavno besedo v državi sovražniki kmeta, a kjer vlada kmet sam, stvar izgleda drugače: Organizira se zavarovanje zoper škodo, povzročeno od toče in kmet prejme hitro in izdatno podporo.

Ko je tov. Pucelj bil kmetijski minister, je takoj dal pripraviti zakon za zavarovanje proti škodi od toče. Sklcal je strokovnjake in predstavnike kmečkih društev iz cele države ter se je zakon izdelal tako, da bi res bil na korist kmeta. A ravno radi tega, ker bi stvar za kmeta bila dobra, ni ta načrt prišel nikdar v razpravo v narodni skupščini, kjer imajo glavno besedo radikali, demokrati in klerikalci, torej ljudje, ki se za vse bolj brigajo, kot za kmetove potrebe in koristi.

Vendar pa so se ti ljudje zavedali, da je toča za kmeta strašna nesreča. In so se tudi zavedali, da je to stvar, s katero lahko vlečejo kmeta za nos. Tako je prišlo, da so lani sami — brez sodelovanja kmečkih zastopnikov — izdelali nov zakon zoper točo in ta zakon tudi v skupščini sprejeli. Zemljoradniki so v skupščini opozarjali, da je zakon sestavljen tako slabo, da kmetu ne bo dal nobene koristi. Toda mogote niso hoteli poslušati glasov kmečkih zastopnikov ter so izdali zakon. Že celo leto je v veljavi ta zakon, a nihče ga ne izvršuje, ker je sestavljen tako neumno in lopovsko obenem, da je neizvršljiv. Če pa bi le prišlo od izvršitve, tedaj je cela stvar zamišljena tako, da bodo od tega imele koristi le radikalno-demokratarsko-klerikalne banke, a za kmeta ne bo ostalo ničesar.

Torej tu je zopet en dokaz več, kako potrebno je, da se kmet probudi in organizira v svojo kmečko stran-

ko, ki bo vzela vlogo v svoje roke in napravila zakone na korist kmetov. Hudo nam je, ko prejemamo od vseh strani od kmetov žalostna pisma s poročili o toči. Toda sedanjim mogotci vam ne bodo ničesar pomagali. Prišli bodo, morda celo mogočno v avtomobilih, in si ogledali škodo ter obljubljali bodo vsemogoče; e in nazadnje bodo morda poslali celo kako krono ali dinar kot podporo. Toda to vse skupaj ni nič. Mi potrebujemo zakon, na podlagi katerega se mora takoj ceniti škoda po toči in se mora nato tudi takoj nakazati denar, toda ne par kron, nego poravnati se mora cela škoda. Tak zakon potrebuješ ti, kmet, toda vedi, da ti ga drugi ne bodo dali. Imel ga boš le, če si ga boš dal sam! Zato vse v kmečko stranko, da dobimo vlogo v svoje roke!

Morala slovenskega časopisja.

(Dopis.)

Pa pravijo, da smo Slovenci zadnji na svetu! Toda prepričan sem, da bi si naše politično časopisje priborilo gotovo prvo mesto na Olimpijadi — seveda če bi tam tudi časopisje tekmovalo —, pa ne mislite, da morda vsled svoje podlosti, s katero hoté variti in zapeljati naše ljudstvo.

Dasi smo Slovenci zelo potrpežljivi ovčke in morale našega časopisja iz raznih nečednih časopisnih afer in polemik že dobro navajeni, vendar nas mora vsebina, ki nam jo servirajo naši politični listi kot vsakdanjo »duševno hrano«, spraviti iz tira normalne prebave.

Današnje naše razmere zahtevajo predvsem pomirjenja razgretih duhov. Kdo je v prvi vrsti v to poklican, če ne ravno časopisje? To pa izrablja svoje žalostne incidente in nedolžne žrtve svojega lastnega hujskanja v še večje vznemirjenje javnosti. Ne zadostuje mu že itak bridka resnica, ono jo mora potopiti in jo odeti v najstrašnejšo obleko raznih »šundromanov«, samo da na ta način doseže svoj podel cilj: poveča razburjenost naroda, razpali že itak rohneče strasti, večja nezadovoljnost ljudstva, goji

medsebojno sovraštvo in s tem pripravlja teren za nove incidente, za nove nemire. Posluša se vseh najpodlejših sredstev, laži, obrekovanja, osebne častikraje, neznačajnosti, sploh vseh lastnosti, ki so človeške družbe nedostojne in za njo poniževalne. Zraven tega pa se še postavlja za »pravičnega sodnika javnosti« ter izreka svojo sodbo: ta je kriv današnjih neznosnih razmer in zopet oni je kriv današnjega nevzdržnega stanja! Edino pravilno bi pa bilo, da se slovensko politično časopisje samo potrkva po svojih grešnih prsih, rekoč: mea culpa, mea maxima culpa! O morali, s katero se obdelujejo članki in poročila iz strankarskega življenja, o tem rajši molčim, ker nimam besed, s katerimi bi vsaj približno mogel isto označiti.

Ali je to ona vzvišena naloga novinarstva, ki naj vzgojno vpliva na ljudstvo? Ali je to ona vzvišena naloga novinarstva, ki je poklicano, da zavzema vodilno mesto v javnem boju za narodov napredek?

Samo en mesec naj bi se vse naše časopisje — seveda brez izjeme — zne bilo svoje podlosti in pisalo v okviru značajnosti, resnice in poštenja, pa bi videli, da bi se naše javne razmere spremenile na dobro in bi prenehala ona ostdna gonja, ki obvlada danes vse naše življenje.

Tu je, ki bi sodil slovenski narod po njegovem časopisju, kar se navadno tudi godi, moral bi brezdvomno priti do zaključka, da je slovenski narod najpropalejši na svetu.

Ali se ne sramujete tega vi, ki hote ubijate življensko silo naroda in ga še na zunan blatite?

Naše ljudstvo je dobro in pošteno, zato ne zastrupljajte ga, če nečete, da se bo vaše delo nad vami samimi kruto maščevalo!

—č.

Kako ljubi industrijski delavec malega kmeta.

(Dopis iz industrijskega kraja.)

Komunistično-klerikalni agentje terorizirajo nasilno povsod zlasti ob volitvah uboge malega kmeta — kočarja (velikih kmetij v industrijskih krajih itak ni), da mora le-ta voliti in iti čez drn in strn za samo klevanje. Skrivoma nareže trte, s katerimi je bila omara pritrjena na drogove. Paznik opominja k previdnosti, toda vse nič ne pomaga: Ko se bliža prednji nosač že koncu brvi, pade omara v potok in to tako, da je z vratmi priletela na skalo. Ključavnica se stre in — začuje se ženski krik; izpod omare zleze kot miš mokra mlada nuna! Bled kot stena stoji paznik in ne more spregovoriti besede.

Kaj je bilo potem? Nič! Nosači so vsebino, čeprav mokro, spravili v omaro nazaj in nosili naprej do Jurkloštra brez nove nezdgo. Iz samostanske blagajne je prejel vsak toliko, da so postali praveč bogatini; razen tega so jim bili odpuščeni vsi grehi, dosednji in prihodnji, pod pogojem, da molčijo. Može so bili s to tlako zelo zadovoljni. Vkljub vsem tem dobrotam se je pozneje vendarle zvedelo med ljudstvom, kaj so možje nosili menihom, kar je Jurkloštru spodkopalo še tisto malo ugleda, ki so ga še uživali.

Leta 1591. je nadvojvoda Ernst podaril samostan z vsemi podrejenimi posestvi vred jezuitom v Gradcu. Ti so tu gospodarili in stiskali kmeta še za časa našega boja.

Bodi omenjeno, da so jezuiti delali s kmetom še mnogo huje, nego kartuzijani. V jezuitski red so stopali največ sinovi vitezov in meščanov, ki so že z doma prinesli tako vzgojo, da

rikalnimi in komunističnimi teroristi prekucuhli, kateri kandidirajo pod raznimi varljivimi krinkami na delavsko-kmečkih listah. Ti zapeljivci diktirajo tudi ob štrajkih na podobnih slučajih kmetu in ga silijo naravnost v svoje podlo proti kmetu zgrešene stranke. Te vrste mali revni kmetje morajo si radi premalega pridelka doma iskati zaslužka še pri industrijah, če hočejo živeti. Zemlja blizu industrij donša bore malo in to baš vsled raznih industrijskih uplivov, kakor tudi žalostnih razmer, da se tu od strani delavstva in delavskih otrok kmetom na pridelkih iz navade, večkrat pa celo nasilno z grožnjami mnogo pokrade ali poškoduje.

Dobro znano pa je ne le kmetu, nego sploh javnosti, da delavec kmeta povsod, zlasti pa še pri industrijah v sru zaničuje, ga sovraži, napada, hujša druge proti njemu in zahteva iz nevošnjivosti do njegovega zaslužka, da naj bi delodajalec pognal vse kmete od industrijskega dela in to zato, ker ti pravi marljivi delavci 8 ur dnevno z večjim uspehom naredijo in tudi radi pijančevanja po več dni od dela ne izostajajo, kakor to delajo spredaj omenjeni diktatorji, radi česar so tudi delodajalcu pred delomrznimi hujšaki ljubši.

Povrhu tega pa delajo trpini mali kmetje vsak dan še doma 10 do 12 ur skupaj torej 20 ur na dan. Če bi kmet s potrjenimi močmi ne delal, poginil bi kmalu gospod in tudi industrijski delavec.

Če dela kmet po 20 ur na dan, t. j. najmanj 480 ur na mesec in če dela delavec po 8 ur na dan, t. j. največ 192 ur na mesec, medtem ko kmet tudi v nedeljo razna dela opravlja, marsikateri industrijski delavec pa celo med tednom (po plači) po več dni od dela izostane, da poliva po gostilnah pijačo na debelo, troši brez pameti denar, mirne in počitka potrebne ljudi pa podnevi in ponoči, kjerkoli z razgrajanjem in celo napadanjem nadleguje, je dovolj jasno dokazano, da dela kmet resnično za vse ljudi in tudi za delavca. Zato nima nihče in tudi delavec najmanjše pravice kmetu nekaj diktirati, ga od dela pri industrijah odganjati ali drugače njegovo svobodo krstiti. Nasprotno, prva beseda gre trpinu kmetu, ki de-

la pošteno s potrjenimi močmi, da živijo drugi ljudje.

Imamo lepo število 21 klerikalnih poslancev, ki pa teh žalostnih razmer ne razumejo in ne vidijo zato, ker se niso dali izvoliti za koristi in zaščito kmeta, pač pa za črne namene svoje stranke, katere hočejo doseči, pa če tudi kmet zopet v svojo škodo krvavi in gine.

Ti klerikalni tigri ne storijo tudi v drugem pogledu v zaščito in korist kmeta nič, ko vidijo oziroma bi lahko videli, če bi jim bilo res vsaj malo do skrbi kmeta, kako kmetu v državi delovnih moči manjka in kako je na drugi strani veliko število brezposelnih ljudi v državi, ki ogrožajo ljudi in imetje s tatvinami, umori, ropi in požigi. Mnogi trmoglavi, delomrzni mladi ljudje iz dežele se kar trumoma pri industrijah in v mestih gnjejejo za delom, kjer bi se dalo lahko ali celo brez dela na račun drugih ljudi živeti. In ko je treba končno le tudi pri delovni industrijah delati, se zaradi naenkrat v teh mladih neizkušnih ljudeh črv mržnje tudi do industrijskega dela, nato se znajdejo taki ljudje iz vseh krajev države skupaj, v katerih se porodi še nesrečnejša in brezvestnejša želja, kako brez dela sijajno živeti in z imetjem drugih pridnih, varčnih in miroljubnih ljudi razpolagati, ki so si to imetje v potu obraza morda celo s stradanjem, t. j. poštenim potom prištedili.

Kmet in obrtnik, oglejta si sliko, iz česa se komunizem rodi in kaj je komunizem, da ti je največji sovražnik, ki si želi tvoje imetje deliti, domove požigati in tvoje ljudi moriti, kar se že prikazuje v Trbovljah s strani delamrznih tujih ljudi proti domačinom rojakom.

Najnesramnejšo zgodovinsko vlogo pa igrajo pri tem črnozolti klerikalni sleparji kmeta, ki so stopili zadnji čas popolnoma na stran komunizma, kateri že danes kmeta sovraži in zaničuje, mu ne privošči niti jednake pravice zaslužka pri industrijah, kar da dovolj misliti. Kako bi se kmetu šele godilo, če bi komunizem zavladal; kmetove kašče bi ne bile le živil oplenjene in hlevi izpraznjeni, nego bi tudi kašče same uničili, kakor se kuri v sovjetski Rusiji z okni, vratmi, hišami in podobno. Morija in umiranje

Stara pravda nekdanj.

(Nadaljevanje.)

(Piše Franc Tovornik.)

Med tem ko opat in Žon spita, si malo oglejmo zgodovino jurklošterskega samostana.* Ustanovil ga je krški škof Henrik leta 1172 pod imenom Jurjevo pri Laškem. Kakih 30 let pozneje je samostan prenehal in so se tam naselili p. svetni duhovniki. L. 1209 je štajerski vojvoda Leopold VI. »Slavni« zopet spravil skupaj nekaj menihov ter jih poslal v Jurklošter, kjer so s pomočjo celjskih grofov ostali do l. 1471., ko so Turki samostan zažgali. Nekaj menihov so odgnali, a nekaj jih je pravočasno pobegnilo. Dva od slednjih sta baje spravila monštrance, kelihe in druge najvažnejše dragocenosti, katerih so bile, kakor se pripoveduje, štiri kadi polne — v podzemeljsko klet. Tam sta meniha ostala zdrava, še bolj pa bogata. Samostan so zopet pozidali, toda prišel je od nekega pripor luteran v sru in začel se je razpor. Življenje v samostanu je bilo razuzdano; imeli so tam tudi nune. Ljudstvo, ki je poprej molčeče samostanske moče visoko spoštovalo, zgubilo je do njih vse spoštovanje, tumbolj,

* Glej Grudnovo »Zgodovino slovenskega naroda«!

ker so menihi ljudi čim dalje bolj odirali. Od kmetov so zahtevali vedno več tlake. Začeli so uvajati za tlako tudi nova dela, n. pr. prenašanje raznih predmetov iz samostana na Veliki brezi v Št. Rupertu — kjer so bile nune — v Jurklošter.

Tako je nekoč nosilo osem kmetov veliko omaro. Navezali so jo na dva droga, pa hajd ž njo čez Orobní dol, Čurnovec na Kujert. Nosili so in se pridušali, preklinjali omaro in kar je v njej, kajti teža je bila velika, a delo tako, da ne bi smelo spadati v tlako. Možu, ki je nosil zadaj, se je zdelo, da je večkrat slišal iz omare dihanje in vzdihovanje. »Devetsto namalalah!« si misli, »kakšnega hudiča pa nosimo?« Razmišlja, kako bi dognal, kaj je v omari. Brez zvijače ni bilo mogoče rešiti uganke, kajti samostanski paznik je stopal zraven.

Nesli so baš za potokom, ki teče doli izpod prijaznih Trat. Kmalu so imeli priti do brvi, ki drži preko potoka v oni poleti tako prijazni soteski, kjer se stikata poti iz Kujerta in ona, po kateri so možje nosili omaro. Pridejo do potoka. Struga je po zadnjem deževju globoko izorana. Moralo se je iti po brvi. Tik brvi pod gričkom Lukatovega stelnika so malo počivali, nato pa hajd čez brv. Nositi sta morala sedaj samo dva, ker za štiri ni bilo prostora. Med nosačema preko brvi je bil tudi mož, ki je slišal zdiho-

vanje. Skrivoma nareže trte, s katerimi je bila omara pritrjena na drogove. Paznik opominja k previdnosti, toda vse nič ne pomaga: Ko se bliža prednji nosač že koncu brvi, pade omara v potok in to tako, da je z vratmi priletela na skalo. Ključavnica se stre in — začuje se ženski krik; izpod omare zleze kot miš mokra mlada nuna! Bled kot stena stoji paznik in ne more spregovoriti besede.

niso mogli pa tudi niso hoteli umeti težave kmetkega stanu. Najhujši med njimi so bili ponajvečkrat predstojniki samostanov, ki tudi v meniški halji niso pozabili svojega plemenitega pokolenja. Odtod solidarnost med samostani, vitezi in meščani proti pravičnim zahtevam kmetov. Kakor danes, tako so bili tudi v tistih žalostnih časih kmetkega robstva vsi stanovi edini v tem, da kmet mora ostati pokoren sluga vsem drugim stanovom, ki imajo pravico se dobro rediti na njegov račun, medtem ko siromak sam dostikrat za sebe niti ovenega kruha ni imel. Gospoda si je vedno napravljala kake veselice, godovanje, obletnico kake bitke, v kateri si je ta ali oni pridobil odlikovanje itd. Ko je gospoda rajala in se veselila, pa so grajski valpti bičali uboge kmete-tlačane po grajskih njivah in senožehtih ob ovsenjaku in vodi.

Vrnilo se nazaj v obednico, da vidimo, ali sta se gospod Karlot — tako so imenovali opata — in Žon že naspala. In res, baš v tem trenutku prihaja v obednico samostanski vratar naznanjat prihod nekega kmeta.

»Presvetli in milostivi gospod, zunaj čaka neko kmetsko budalo, ki hoče z vami govoriti!«

Gospod Karlot na dolgo zazdeha kakor človek, ki se ni dosti naspal, ter se zadere s hripavim glasom:

»Kaj hočeš, Čanža?«

»Vaša milost,« ponavlja vratar, »nek kmetavzar želi govoriti z vami.«

»A — a — a!« se začudi opat, kakor da se je nečesa spomnil. »Pri-

pelji ga noter, a ne ga psovati, da mi ga popolnoma ne ustrašiš!«

»Vaša svetlost, zgodi se vaša volja!« se globoko prikloni vratar in jo hitro odkuri iz obednice, a obenem razmišlja, kdo utegne biti ta kmetavzar, da se ukazuje lepo ž njim ravnati, kar v samostanu nikakor ni bila navada.

Zunaj je v strahu pričakoval Nergač, ki mu je bilo še predobro v spominu, kako nemilostno so ga natepli, ko je bil zadnjič v samostanu, takrat, ko si je za svoj veliki trud pridržal par zrn žita.

»No, le pojdi z menoj!« ga je vratar Čanža ogovoril prijazno, kakor menda še nikdar nobenega kmeta. Nergaču, ki je bil v resnici prestrašen, se je srce takoj vrnilo iz hlače, ko je slišal vratarja tako prijazno govoriti. Korajžno je stopil za njim pod obokom. Ko prideta na dvorišče do tistega hrasta, na katerem je bil privezan, ko so ga pretepavali, ga je streslo po vsem životu in noga mu je nehote zastala. Prišlo mu je na misel, kaj ko bi ga tudi danes tako nalimali. Toda otrese se in gre do obednice. Vrata so že odprta, a opat sam pride naproti.

(Dalje prih.)

od gladi bi bilo strašno. Samo pred temi ljudmi imajte strah in skrb, da vas ne uničijo.

Mali in veliki kmet in obrtnik! Komunistem in klerikalizem je danes združena tvoja največja nesreča, v kateri ječiš in propadaš; kriv pa si sam, dokler se pustiš od teh svojih največjih sovražnikov varati in ne misliš s svojimi močmi in lastnim prepričanjem in tudi ne misliš, da kdor je od teh ljudi najbolj zaničevan in obsovan, je tvoj najboljši prijatelj in zagovornik!

(Op. ur.: Naša dolžnost je ščititi malega kmeta, ki je prisiljen iskati zaščito še v industriji, proti vsakomur. Posebno pa obžalujemo industrijske delavce, ki se dajo od komunistov in klerikalcev zapeljati v mržnjo proti tem malim kmetom. Ta mržnja ni na korist industrijskih delavcev, ki so obojito v slučajih štrajka mnogokrat našli zavetje baš pri kmetih. Malega kmeta, ki mora opravljati dvojno delo, je treba spoštovati, a to bi morali v prvi vrsti vedeti delavci sami, ki smatrajo delo vendar za vir pravičnega dohodka.)

Inteligenca in kmečki narod.

(Dopis.)*

Z dopisom »Podpirajmo kmečko gibanje« v 25. številki Vašega lista se v načelu popolnoma strinjam in mi dovolite, da zabeležim neka svoja opazovanja in razmišljanja.

Cesto sem opazoval, da so se šolani ljudje pri razgovoru o kmečki stranki in kmečki politiki kar vznemirili, ako se jim je — četudi le v šali — nasvetovalo, da se naj pridružijo kmečki stranki. Začel sem spraševati, zakaj so proti temu, pa so navadno navajale sledeče razloge: 1. Šolani ljudje so konzumenti in ne morejo podpirati politiko producenta, ker se le-ta bori samo za podražanje pridelkov, a konzument hoče pridelke dobiti čim ceneje v roke. 2. Kmetje so nevedna masa, s katero se ne da delati politika. 3. Kmetje so proti uradnikom, advokatom, zdravnikom, učiteljem in proti šoli, oni so torej kulturi nevaren element. To bi bili nekako glavni razlogi, ki so mi jih navajali šolani ljudje proti sodelovanju v kmečki stranki.

Ogromna večina šolanih ljudi zagovarja danes demokratizem. Toda vzemimo sedaj največjo slovensko stranko, t. j. klerikalno. Ali je ta demokratska? Demokratizem je grška beseda in pomeni: demos = ljudstvo, krato = vladam. Demokratizem je torej vlada ljudstva. Ali v klerikalni stranki vlada ljudstvo? Ne! Duhovniki vladajo in zapovedujejo. Proti volji duhovnikov ljudstvo v klerikalni stranki ne more doseči ničesar. Ako bi hotelo ljudstvo proti volji duhovnikov v klerikalni stranki nekaj doseči, bi to pomenilo razbitje stranke. Duhovniki bi stranko pustili razbiti, a udali se ne bi, pač pa bi takoj ustanovili novo stranko, da pomagajo do zmage svoji volji proti volji ljudstva.

Kaj pa demokratska stranka? Nočem razpravljati o tem, ali je v resnici demokratska ali ni. Istina pa je, da se v tej stranki bolj gledajo osebe, kakor načela. Žerjav in samo Žerjav, to je vse. Njihov nacionalizem? Njihovo jugoslovenstvo? Spominjam se časa, ko naša demokratska stranka še ni bila v vladi. Kako se je takrat pisalo o velesrčstvu! Prave mu Jugoslovani je vseeno: ali je Slovenec ali Hrvat ali Srb. Človek s takim prepričanjem bo nastopal drugače, nego so nastopali demokrati, ko so bili še v opoziciji.

Istotako je istina, da je pravega kmečkega ljudstva v demokratski stranki presneto malo. Stranka sama je mala, saj je pri zadnjih skupščinskih volitvah dobila v celi Sloveniji z Ljubljano vred komaj okroglo 12 tisoč glasov. Če je med temi 10 odstotkov kmečkega ljudstva — toda gotovo ga ni — je glasovalo za demokrate še le 1200 kmečkih ljudi. Vse drugo so uradniki, advokati, zdravniki, trgovci in mestni obrtniki. A če tudi vzamemo teh 12.000 ljudi, kakor so, bi bilo zelo zanimivo razpravljati o tem, ali se v krogu teh 12.000 ljudi dela politika po demokratskih načelih ali ne. Vendar opustimo to, nego idimo nekoliko dalje. Želja demokratske stranke je, da se razširi in da po možnosti pritegne pod svoje okrilje tudi vse kmečko ljudstvo. Predpostavljamo, da se to zgodi.

* Op. uredništva. Želim o tem vprašanju iz krogov inteligence še več dopisov. Četudi se z vsemi izjavami ne bi strinjali, bomo dopise radevolje objavili, da se s pravišnje pojasni.

Kaj bo posledica? Brezdvomno predvsem ta, da bodo v demokratski stranki imeli ogromno večino oni ljudje, katerih se gotovi šolani ljudje iz zgoraj navedenih treh razlogov boje. Če bo demokratska stranka takrat res demokratska, tedaj bo odločilno besedo v njej imela večina, t. j. kmečko ljudstvo in manjšina: uradniki, advokati, zdravniki, inženjerji, trgovci, obrtniki se bodo morali tej večini pokoriti. Če pa ne bo demokratska, nego bo to samo nekaka druga izdaja današnje klerikalne stranke, v kateri bo manjšina komandirala večino, tedaj bo to nekaj istotako nezdružljiva, kakor je nezdružljiva klerikalna stranka.

Pa še eno stvar imamo v vidu. Za koga je šolan človek na svetu? Zase? Ali za ljudstvo? Ako je zase in samo zase, tedaj se ga ne more prištevati med kulturne ljudi. Kdor je samo zase na svetu, je na škodo drugim, ker skuša tak človek iz drugih za sebe čim največ iztisniti in si s tem ustvariti čim udobnejše življenje. Kulturni človek pa zahteva za sebe samo toliko, kolikor mu je za življenje potrebno, a ostalo delo posveča ljudstvu, žrtvuje narodu in domovini. Ne morem si predstavljati pravega kulturnega inteligenta brez te lastnosti. A če to lastnost ima in se je zaveda, tedaj je nemogoče, da se brani pridružiti se političnemu gibanju ljudstva. To ljudstvo pa je pri nas po ogromni večini kmečko, podeželsko. Tak kulturni inteligent je vesel, ako vidi, da se ljudstvo začne zavedati svojih političnih pravic; on gre in to ljudstvo v njegovem stremljenju podpira. In ljudstvo mu je hvaležno. Koliko je že slučajev, da je ljudstvo uradnika, zdravnika, odvetnika, duhovnika, učitelja naravnost obojevalo, toda le tedaj, če je inteligent živel za ljudstvo in ne samo za sebe. Nihče ne zna biti tako hvaležen, kakor ljudstvo, a tudi nihče pravega prijatelja tako dobro ne spozna in razume, kakor ljudstvo. Ljubi prijatelja, a sovraži onega, ki si je sovraštvo zaslužil. Brez vzroka ljudstvo inteligenta ne zaničuje.

Z ozirom na svoja opazanja je za mene jasno, da kulturni in v resnici demokratski šolan človek ne more, kar se tiče javnega dela, nikjer uspešneje, koristneje in pravilneje nastopati in se udeleževati, kakor v kmečki stranki kot oni skupini, ki more in mora pritegniti na sebe večino naroda. Osebo se hočem ravnati po tem prepričanju. Kdor ima razum in vest, bo istotako razmišljal in ne verujem, da more priti do drugačnega zaključka, kakor sem prišel sam. I. K.

Češki kmet v boju za svoja prava.

Češka kmeška stranka bojuje v češkoslovaški državi velik boj za obstoj svojih kmetijskih pravic, ki je v vsakem oziru zelo poudčen tudi za nas ter nam je najlepši dokaz, kako potrebna je čisto kmeška stranka, ki pozna težnje kmečkega stanu in se ji ni treba ozirati na koristi drugih stanov.

Samostojnost države se ne kaže samo v politični svobodi, temveč tudi v gospodarski neodvisnosti od tujine. Vsled tega je popolnoma naravno stremljenje vsake države, da bi se vse najvažnejše potrebe človeka ljudstva kolikor mogoče izdelovale doma. To stremljenje uveljavlja država deloma s podpiranjem razvoja narodne obrti in industrije, deloma s tem, da zagotovi domačim izdelkom nekako prednost na domačem trgu s takimi odredbami, s katerimi se tuje izdelke na domačem trgu onemogoči, ali se jim vsaj zelo ovira dohod na domači trg.

Zelo važna je naloga države v tem, da ustvarja razliko med domačimi in tujimi pridelki in da čuva domačo produkcijo pred konkurenco tuje. Domačim producentom nalaga država razne dolžnosti, osebne ali finančne. Najvažnejše so vojaške dolžnosti in plačevanje davkov. Od producentov v tujih državah tega ne more zahtevati. Ako bi torej država pripuščala prosto konkurenco tujim državljanom na lastnih trgih, bi delala naravnost proti lastnim življenjskim interesom, ker bi s tem odvezala domačim producentom delo in zaslužek, bi oslabil njihovo produkcijsko in davčno zmoglost in bi s tem uničevala svoje lastne eksistenčne pogoje. Da se to prepreči, zlasti da omogoči domačim pridelkom konkurenco s tujimi, mora v obliki carine regulirati cel dovoz. Carina je za državo v tem slučaju, naj jo že plača tuj izvoznik ali domač uvoznik, edino sredstvo, s katerim brani država svoje finančne koristi. Tuj

producent je v tem slučaju primoran (sicer ne vedno, toda vendar pogosto) nositi del carine sam, kateri je tem večji, čimbolj je navezan na izvoz blaga. Potem dobiva država od tujega izvoznika vsaj delno nagrado za to, kar nalaga v obliki davkov lastnim producentom, razen tega čuva sebe pred tem, da davčna moč domače produkcije ne oslabi. To je glavni namen takimenovane finančne carine. Toda vse to bi veljalo le tedaj, ako bi bili produkcijski pogoji v vseh državah enaki ali vsaj približno enaki. Ker pa temu ni tako in ker se ravno v tem oziru pojavljajo precej velike razlike, ima carina nalogo izravnati neenakost domačih in tujih produkcijskih pogojev in čuvati domačo produkcijo pred škodljivimi posledicami proste konkurence v vseh slučajih, v katerih domača produkcija dela pod neugodnejšimi pogoji kakor tuj. V teh slučajih govorimo o obrambni carini. Med vsemi vrstami domače produkcije ima poljedelstvo najrazličnejše produkcijske pogoje in to ne samo v lastni državi, temveč tudi v primeri s tujino, ker so njeni glavni činitelji zemlja in nebo, dva naravna činitelja, ki nista od ljudske volje prav nič odvisna in se v raznih krajih med seboj zelo razlikujeta. Popolnoma drugače je to v industriji, kjer stopita oba ta dva činitelja popolnoma v ozadje in kjer je odločujoč faktor ljudsko delo.

Od sedemdesetih let naprej se je začela pojavljati na evropskih trgih ameriška in ruska konkurenca, tako, da so bile države prisiljene s carino braniti se pred poplavo s tujim blagom, ako niso hotele pripustiti, da uničijo svoje poljedelstvo. Do svetovne vojne je imela češka republika v okviru avstrijske monarhije tedanjim gospodarskim prilikam primerno dovoljno carsko obrambo za vse pridelke. Najvažnejša je bila carina za žito, ki je znašala ca. 25% cene žitu. Med vojno so bile vse agrarne carine zrušene in ta položaj je ostal tudi po prevratu. Dokler je imela češka valuta nizek kurz in dokler je obstajalo vezano gospodarstvo, se ni mogla na čeških trgih uveljaviti tuja konkurenca. Razmere so se pa takoj spremenile, kakor hitro je češka valuta zrastle. Valutna obramba je izginila in tuja konkurenca se je uveljavila v taki meri da so padle cene žitu po letu 1921 za celo tretjino. Stanje češkega poljedelca je tem bolj obupno, ker država podpira v prvi vrsti industrijo in podcenjuje poljedelstvo. Trgovska politika, kakor jo je dosedaj izvrševala češka država, ki z visokimi carinami brani industrijo in istočasno izroča prosti konkurenci poljedelstvo, je vzbudila v vrstah češkega kmeta mnogo nevolje in njegovi zastopniki so začeli velik boj za primerno ureditev poljedelske carine ter zahtevajo, da se poljedelstvo istotako uvažuje kakor industrija. Ta boj poljedelcev bo privedel na Češkem gotovo do zmage kmečkega stanu, kar bo za njegovo bodočnost velikega pomena.

Ta boj nam dokazuje, kako velikega pomena je trdna politična organizacija kmeta, ako hoče doseči gospodarske uspehe.

Občinske volitve.

Moravci pri Mali nedelji, okr. Ljutomer: Pri volitvah 13. t. m. so klerikalci popolnoma propadli; imajo 2 odbornika, SKS pa 7.

Bučevci, okr. Ljutomer: SKS 2 odbornika, SLS 5.

Št. Jernej. Pri občinskih volitvah je bilo oddanih 539 glasov. Naša kmečko-delavska lista je dobila 270 glasov in 13 odbornikov, SLS 269 glasov in 12 odbornikov. Mnogo naših volilcev je manjkalo v imeniku, kajti občina je bila doslej, od kar svet stoji, v klerikalnih rokah.

VELICASTEN POLOM KLERIKALCEV PRI OBČINSKIH VOLITVAH.

(Dopis.)

Ni je politične stranke v državi, ki bi imela toliko sredstev na razpolago za agitacijo, kakor klerikalna. V vsaki fari eden ali dva državno plačana duhovna, ki se ne sramujejo niti pred Bogom niti pred ljudmi izrabljati cerkev in spovednico v politične namene. Žal da se moramo z njimi pečati v politiki, ker bi morali biti po svojem poklicu nadstrankarski stan. Vendar, če pride g. kaplan razbijati političen shod se moramo proti njemu boriti ravno tako kot proti drugemu političnemu nasprotniku. Ako je to v čast njihovega stanu, naj sami presodijo. Kmetje pravimo, da ni.

Poleg tega so imeli klerikalci 21 besnečih tigrov, ki so gonili ovčice

na volišče, pa še atekov sin iz Horjula se pomagali. Pa ni šlo in ni šlo. Pri teh volitvah so vrgli vso mašino na delo. Kakor je klerikalizem črn na zunaj in znotraj, so tudi agitirali večinom ponoči. Zlasti stric iz Čateža. Najbolj so vzeli na piko Sušnikov rajon, krški okraj, Kostanjevico, Sv. Križ in Št. Jernej so 14 dni bombardirali z vsemi kalibri. U tahrh so prišli gg. posl. Kremžar in Sušnik, atekov sin v kratkih hlačah in še nekaj drugih. Laži, obrekovanja, grožnje in tudi avtonomijo so nabasali v kanon. Nek g. kaplan je grozil, da ne pride volilca ob smrtni uri spovedat, ako ne bo volil v klerikalno škatlo. Nobena hiša, noben mož, niti ženske niso bile varne, da ne bi dobile njihove obisk. Stric iz Čateža se je posebno trudil. In vendar ni šlo.

Proti vsej tej silni ofenzivi so se kmetje borili sami, trdno zaupajoč v silo kmečke misli in kmečke pravice, da si izbira in voli svoje zastopnike sam. Sam je opravil mirno agitacijo, podučil svojega soseda in šli so v boj ter sičajno napredovali, v nekaterih občinah pa zadali klerikalcem tak poraz, da so se ga celo v časopisih sramovali priznati. V tej borbi tiči resnična veličina kmečkega napredovanja, tu se meri moč zavednega kmečkega pokreta in sila njegove ideje, ob kateri si bodo klerikalci razbili glavo, kar okuša tudi demokratska frakcija iz mesta, ki brez uspešno nastavlja neke čudne sorte naprednjakarske mreže. Mislijo, da je kmet tako neumen, da bo namesto klerikalnega sleparja postavil demokratskega. Ajdi, škric, v mestu na sladoled, klerikalec pa v farovž. No, saj vama bo kmet pomagal prejalislej! Božji mlini meljejo zelo sigurno!

Razne politične vesti.

Demokratsko - klerikalna neokusnost se v polni luči kaže na nesrečnih dogodkih orjunaško - komunističnih. Eni slejo branijo orjuno, drugi slepo branijo komuniste. Enim kakor drugim ne gre za resnico, nego slepo branijo, da bi vlovili za sebe par nerazsodnih ljudi. Eni kakor drugi si domišljajo, da so »sol Slovenije«. In vendar, kako so malenkostni, nizki in celo podli! Da, podli so, ki hočejo kovati kapital iz nesreče drugih ljudi! Eni kakor drugi naj se sramujejo svojega nekulturnega početja!

Mariborski veliki župan je potoval po Prekmurju. Demokratski vodja Prekmurja je sedel pri velikem županu v avtomobilu, srezki poglavar pa pri šoferju. In sicer se je veliki župan zelo brigal za demokratstvo in za — klavnice. Ga svarimo v enem in drugem pogledu, naj ne dela nepremišljenosti! Mu bo žal, ako ne bo ubogal! Toda mi smo ga pravočasno svarili.

Poročilo iz Bosne.

Oblasni odbor zemljoradniške stranke v Sarajevu nam poroča, da tov. Miletič, zemljoradniški poslanec, ki so ga radikalno-demokrati zaprli, češ da je bil pijan, sploh ne uživa alkohola. Torej je točno, kar smo že enkrat pisali v »Kmet. Listu«. Nadalje nam pišejo iz Sarajeva: »Pri nas v Bosni se vrše proti nam strašna nasilja. Shodi in sestanki naše stranke so prepovedani, a vladajoči skušajo s podkupovanjem odvrniti kmečko ljudstvo od nas in ga zopet vkleniti v svoje kremplje. Doslej se naši ljudje niso dali premotiti. Vendar ne vemo, s kakšnimi novimi nasilji se bodo še spravili nad nas.« Tako se godi pod radikalno-demokratsko »svobodomu« kmetu v Jugoslaviji!

Macedonija.

Poroča se, da se opaza tako med arnavti kakor tudi med bugaraši živahno gibanje. Osebito se pripravljajo četaši v Bolgariji in v Albaniji za vpad v naše ozemlje. Vendar se ni bati nikakršnih presenečenj, ker je Macedonija z naše strani z vojaštvom in orožništvom dobro zavarovana.

Radić.

Dr. Korošev zaveznik kar naprej nori. Sedaj se je čisto zvezal z ruski mi boljševeki. Na Dunaj se ne sme več vrniti, k nam domu tudi ne. A če bi prišel domu, gre takoj v zapor. Svojo stranko je spravil v največjo zadrego in ni izključeno, da se bo zrušila oziroma razpadla v dve ali več novih strank. Tako je, če se v politiki sledi norcu!

Boj za volilno vlado

se nadaljuje. Tako demokratarnem kakor klerikalcem se silno sline cede po volilni vladi, t. j. po koritu. O, to ljubo korito! Sedaj predsednik na-

rodne skupščine Ljuba Jovanović nekaj mešetari, da bi pridobil vodstvo nove vlade. To se je seveda zamalo zdelo staremu Pašiču in tako tudi v radikalni stranki sami nekaj poka, ker se kar dva radikala potegujeta za predsedništvo vlade. A kdo misli na kmeta in ljudstvo? Gospodje, ki se tepejo za korita, gotovo ne!

Strankine vesti.

Tov. poslanec Pucelj je oboel in že teden dni leži v postelji. Zato prosimo vse tovariše, da potpre, če ne dobijo na svoja vprašanja takoj odgovora.

V Čatežu pri Veliki Loki se je vršil pretečeno nedeljo shod SKS pod predsedstvom tov. Lesjaka. Poročal je tov. geom. Mravlje.

Opozorilo. Vse dopise na tajništvo naj se naslovi s polnim imenom »Tajništvo Samostojne Kmetijske Stranke, Kolodvorska ulica 7, Ljubljana, ker se drugače naslovljeni dopisi pogubijo.

Tovariši, ki so dobili iz tajništva okrožnice, naj jih takoj izpolnijo in vrnejo tajništvu.

Za kmečki praznik na Bledu. Prva seja pripravljalnega odbora za prireditev živinske razstave in kmečkega praznika, ki se bo vršil na Bledu 8. septembra 1924, je bila v nedeljo, 20. t. m. na Bledu. Navzoči iz Ljubljane Vičič, Hraše Ažman, Lesce Vidic, Zaspil Golec, Zupan, Vidic, Podhom Janša, Koritno Smola, Bodešče Valant, Ribno Kumardej, Polče Iskra, Gorje Kocjančič, Bled dr. Janežič, Vovk st., Vovk ml., Rečica Papler, Zeleče Dolar Zagorica Wester. — V pripravljalni odbor so bili predlagani: predsednik: Ivan Wester, posestnik, Zagorica; tajnik: Ivan Kenda, graščak, Bled; blagajnik: Janko Vičič, Ljubljana in kot člani: za vas Koritno Franc Smole, Lovro Vidic, Andrej Janša; za vas Bodešče Franc Walant, Alojzij Mulej; za vas Ribno Valentin Kumerdej, župan, Mik. Graceli; za vas Selo Janez Zupančič, Janez Šmid, Jernej Polanc; za vas Boh. Bela Anton Ropret, Matija Ropret, Janez Pogačar, Matija Pretnar vlg. Megu; za vas Mlino Josip Pazler, Blaž Mandelj, Anton Vovk star., Matija Piber; za vas Rečica Alojzij Papler, Vinc. Poklukar, Franc Golec; za vas Gorje Vinko Jan; za vas Sp. Gorje Vinko Jan ml., Jakob Kocjančič, Simon Tonej; za vas Podhom Anton Janša, N. Slivnik; za vas Zaspil Fran Vidic, Anton Bernard, Franc Ambrožič, Ivan Zupan, Ivan Golec; za vas Grad Anton Kozelj, Ivan Vrhunc; za vas Zagorica Jože Medja, Janez Kapus; za vas Zeleče Fran Dolar, Josip Žvegeli; za vas Lesce Franc Vidic, župan, Ivan Žark, Jože Valant; za vas Hraše Anton Legat ml., Jakob Legat ml.; za vas Polče Ivan Iskra; za vas Zapuže Gabrijel Eržen; za vas Begunje Josip Jeglič; za vas Zgoše Ivan Avsenek; za vas Zabreznica Ivan Bizjak, Anton Kržišnik; za vas Koroška Bela Josip Zupan; za vas Predtrg Janez Pogačar; za Radovljico Alojzij Langus, Alojzij Mali, Franc Mulej; za vas Sp. Otok S. Rozman; za vas Brezje Fl. Pohar, župan; za vas Lancovo Val. Mulej, Ivan Drenič, Matija Grile; za vas Mošnje Janez Reš vlg. Pustotnik; za vas Ovišice Anton Pogačnik, Til. Pogačnik; za vas Leše Sporn, gostilničar; za vas Kovor Ivan Meršol; za vas Rateče Anton Kavalir; za vas Boh. Bistrica Alf. Mencinger; za vas Srednja vas Ivan Hodnik, Martin Zupanec; za vas Bitnje Ivan Rozman; za vas Brod Iv. Mencinger; za vas Ribčič laz Ivan Rozman. — Glavni delovni odbor: Iv. Ažman, preds.; dr. Janežič, tajnik; Bogdan Vovk ml., Anton Vovk st., Franc Jemc, Ivan Kenda, Ivan Wester, Franc Dolar, Janko Vičič, Josip Pazler, Alojzij Papler, Anton Bernard, odborniki. — Člani komisije za premovanje živine: Valentin Kumerdej, župan; Franc Dolar; Anton Bernard.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so
JOSIP PETELINC-a
LJUBLJANA
(blizu Prešernovega spomenika ob Ljubljani)
znamke GRITZNER in ADLER za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo v vseh opremah, najnižja cena, 10letna garancija.
Pouk v vazenju, krpanju perila in nogavic dobe kupec strojev brezplačno.
Istotam igle, olje, posamezni deli za stroje in kolesa.
Sprejemamo tudi popravila.

Dopisi.

Iz Muljave. »Slovenec« je že dvakrat poročal, da je bila v občini Muljava vložena kompromisna lista. Resnici na ljubo sporočamo javnosti, da je na Muljavi vložena samo SKS lista in so vsi izvoljeni odborniki pristali kmetijske stranke. Muljavčan.

Maribor. Kdo se ne spominja časov, ko so demokrati hvalili g. Džamonjo ter ga branili pred napadi »Straže«. Zdaj pa isti demokrati Džamonjo blatijo ter stikajo pri uredništvu »Straže«, da dobijo ono gradivo, ki so je tedaj sami pobijali, da ga zdaj oni uporabijo proti g. Džamonji. In g. Džamonja vendar ni nič drugega zagrešil, kakor to, da je zapustil lazi-demokrate ter pristopil na stran zemljedelskega pokreta. V čem se torej razlikujejo demokrati od klerikalcev, kadar gre za pobijanje enega, ki misli in dela s svojo glavo?!

Polhov gradec. — Dne 9. t. m. je v naši občini nenadoma izbruhnila huda nevihta, da je bilo mahoma vse pod vodo. Padala je tudi toča, ki je za dober četrt ure skoro popolnoma uničila naše polje. Posebno je trpelo žito, ki je ravno dozorelo. Ječmen kosijo, je še slama malo vredna. Vsi drugi pridelki so uničeni na pol do treh četrtin. Vse ceste so raztrgane. V nekaterih krajih je voda prišla v hleve in svinjake. Najbolj so bile prizadete vasi Hrastence, Belo, Log, Babna gora, Belca, Dvor. Na vsak način je treba priskočiti na pomoč. — Dne 10. t. m. si je zlomil nogo nad stolpom pri merjenju desk Pavel Božnar, posestnik in lesni trgovec iz Pristave. Zdravi se v domači oskrbi.

Trebelno pri Mokronogu. — V torek 15. t. m. je bila pri nas volitev župana. Izvoljen je naš odlični tov. Franc Klemenčič. Živijo!

Iz Zagradca. V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršila pri nas volitev župana in svetovalcev. Za župana je soglasno zopet izvoljen Ivan Hrovat, posestnik v Zagradcu, tudi vsi svetovalci so trdni naši pristaiši.

Loče pri Poljčanah. — Tiho in mirno se pripravljamo na občinske volitve. Saj nam pa tudi ni treba nobenega vpitja, ko so pa za nas najboljša agitacija imena naših nasprotnikov. Imamo namreč dve kandidatni listi. Na eni strani smo druženi vsi poštene in pametni Slovenci, ki imamo na svoji listi ljudi, ki jim nima nihče ničesar očitati. Ni pa tako pri nemškutarjih. Tu najdemo na listi ljudi zelo pisane preteklosti. Nekateri (n. pr. graščak Possek) so se po prevratu nekoliko poboljšali — že vedo zakaj —; a če bi dobili zopet oblast v roke, bi bili ravnotaki kakor prej, saj se še dobro spominjamo, kako so ravnali z nami pred in med vojsko. Z našimi žulji so si opomogli, sedaj bi nam pa komandirali?! Nikdar! Med te privrancelce se je pomešalo tudi par takih, ki so včasih trdili, da so »naši«, česar jim seveda ni nihče verjel. Prav, da so pokazali, kje jih srbi. Nemškutarija le počasi in pa mirno, da vas ne postavimo na solnce, da se bo cedila mast od vas kar v potokih z vaših zaplankanih glav. — Živela prva skrinjica! Nemškutarija pa »auf biks« in na svidenje na dan volitev!

Pismo iz Siške. Minulo je že pet tednov, odkar je bil izvoljen nov občinski odbor, pa do danes še vedno niso razpisane volitve starešinstva. Kakor se čuje, je vložena neka pritožba s sledečimi vzroki: Prvič, da so vse stranke agitirale pred svojimi volilci, da bo še nadalje g. Ivan Zakotnik župan. Drugič, da so nasprotniki JDS agitirali, da je prva skrinjica orjunska, ki je bila od JDS. — Na prvo: Agitacije ni vodila nobena druga stranka, kakor demokratska, ki je vso občino preplavila s svojimi lepaki z raznimi vsebinami, ki so se pa vsi glasili, da vržite kroglice vsi v prvo skrinjico, da bo še Zakotnik župan. Volilci smo začudeno gledali na lepake, kako more biti to, da je stalo na lepaku: Kdor hoče, da bo še Zakotnik nadalje župan, naj vrže v prvo skrinjico, dasi je že mnogokrat izjavil, da ne prevzame več tega mesta. Zatorej smo bili sedaj prepričani, da on ne bo več prevzel. Bal se menda ni preje izjaviti, da bi bil še rad, četudi je rekel, da cele noči in nedelje dela zastoj. Zupanski stolček mora biti res mehak, da se tudi g. Zakotnik v 20 letih ni naveličal na njem sedeti. Zato pa ni slabo mišljeno, če tudi kateri drugi želi sesti nanj. Da so bili naši demokrati res uljudni pri volitvah, se pa vidi iz tega, da je čuvar skrinjice g. nadučitelj Korbar spremljal volilce od glavnih vrat skozi dvorišče prav do skrinjice, kjer mu je dal odvoz in sta se zopet smehljaje razšla, Korbar po drugega, on pa do-

mov. Do glavnih vrat so jih vodili drugi, največja zasluga v tem gre g. Suštaršču, ki je dal onemoglim voz in konja na razpolago. Na drugo točko samo ta-le dokaz: G. Lombar je izjavil, če bi čuvar skrinjice g. Korbar ne imel znak Orjuna na vidnem mestu, pa bi dobili še nekaj glasov več, na to je tudi opozoril čuvarja, ki je znak takoj odstranil. Vse druge stranke so bile mirne, kar se tiče agitacije in tudi se ni omenjala nikjer oseba, kdo naj bi bil župan. Ali res inteligentni in izobraženi demokrati niso mogli najti druge injekcije za podaljšanje županovanja; tako pritožbo bi iznašel vsak priprost kmet. Pa ja ni iznajditelj tega lečila g. Kurir Tomaž? Ali je res županski stolček tako mehak, da se ni mogoče ločiti od njega? Pozivamo merodajne oblasti, da že končno vendar rešijo te pritožbe. Do sedaj so se vse oblasti sklicevale na Beograd, mi pa vidimo, da Ljubljana v rešitvi prošnji in pritožbi ne zaostaja za njim, ali ga še celo prekaša. — Zelenega generala adjutant.

Gorje. Dne 13. t. m. se je pri nas vršila volitev župana. Izvoljen je g. Zajc, mož splošno priljubljen. Zanimivo je, da je bivši klerikalni poverjenik kmetijstva Jan izgubil pri ljudstvu vse zaupanje. Hotel je biti vsaj podžupan, toda njegov klerikalni tekmeec je dobil 22, a on, Jan, samo 14 glasov. Komaj je potegnil za zadnjega svetovalca. Tako so se kmetje naveličali priganjačev SLS in so jim dali le še ta male šarže. Svita se, svita, g. Jan!

Iz Čateža pri Veliki Loki. Krajevna organizacija SKS je sklicala za prošlo nedeljo shod pri tov. Urbančiču. Lepo število somišljenikov je prišlo in tudi nekaj nasprotnikov. Tov. Lesjak je kot predsednik otvoril in vodil shod. Besedo je dal tov. Mravljetu, ki je z nebroj primeri dokazal pogubno politiko klerikalcev za kmeta in kristolovsko sebičnost male družbe v tej stranki. Dotaknil se je tudi velekapitalistične politike demokratske, ki je v popolnem nasprotju s kmečkimi koristmi. Povedal je primer iz trboveljske premogokopne družbe, ki je hrbenica demokratske stranke. Sicer pa oni na deželi sploh ne pridejo v poštev, ker škriču kmet že zdavna ne veruje več. Omenil je nato ljuto in junaško borbo, ki jo bojujejo srbski kmetje z radikali in ugotovil velik napredek kmetijskega pokreta pri zadnjih občinskih volitvah. Pozival je navzoče na odločen boj proti klerikalizmu, da čimprej dosežemo v naši kmetijski državi tudi kmetosko vladno. Želimo, da nas čim večkrat obiščejo naši govorniki, da razširimo kmetosko gibanje in njeno stranko v vsako najmanjšo vas. Kmet, pogumno naprej!

Cerknica. Neumna in vsiljiva »Domovina« v zvezi z našimi občinskimi volitvami nekaj čveka o »nespretni politiki g. Puclja«. Magarčku »Domovinskemu« bodi povedano na znanje, da o g. Puclju še nihče ni rekel, da se zlato v njegovi roki spreminja v blato, medtem ko so prav vsi demokrati, pa naj pripadajo katerikoli stranki hočejo, edini v tem, da je nima v Sloveniji nihče tako nesrečne politične roke, kakor Žerjav. Torej le ne odpirajte ust tako na široko! A kar se propadanja tiče, bodite glede SKS pri »Domovini« čisto brez skrbí. Stvar je v naših, torej v dobrih rokah. Bolj slabo bi bilo, če bi jo imeli vi na skrbi!

Velika Loka. Pri nas je za župana izvoljen tov. Alojzij Saje, kmet v Zabjeku, odločen pristaiš SKS. Tudi ostalo starešinstvo je odločno naše. Od 25 glasov odbornikov je Saje dobil 20 glasov. Živijo!

Radovljica. Radovljiški župan Resman mora res imeti slabo vest. Odkar je prišel v občinski odbor sodnik dr. Prešern, bruhata noč in dan »Slovenec« in »Domoljub«, da je voditelj proti Resmanovemu klubu v občinskem odboru sodnik. Čemu strah pred sodnikom? Kmetje se ne bojimo v odboru, ker imamo čisto vest, ne sodnikov, ne duhovnikov, ne notranjega ministra, pa še orjuna ne. Čemu tak strah pred sodnikom, ki živi splošno zaupanje celega okraja? Zakaj se radovljiški župan ravno sodnika toliko boji? To da misliti!

Log pri Brezovici. Za župana je izvoljen odlični pristaiš SKS tov. Ivan Remškar, predsednik Hranilnice in posojilnice. Čestitamo!

Moravče. V zadnji »Domovini« bevska neki »idealen« moravški demokratec, ves navdušen in vnet za napredno stvar, na nas samostojneže. Ljube duše krščanske, mi vam pa res ne moremo pomagati, ako vas je premalo za eno kandidatno listo. Veste, kmet je danes že toliko pameten, da pozna tiča po petju, zlasti demokra-

tarskega. Pa mu zato figo kaže. No, seveda, ker po deželi drugačnega demokratskega sploh biti ne more, kot takega, ki dela za napačno ali za kako mastno mesto ali za svinjska korita, misli ta mož pobožen isto tudi o naših pristaiših. Zato mu ne zamerimo njegovih kozlarij, ki jih je spustil v zadnji »Domovini«, čeprav tako po kislem smrde. Morda si je naklajal zelenih jabolč pri kmetih, pa je dobil ta hitro. No, »Domovina« vse prenese. Saj celo pravi, da se banke borijo za dobrobit kmeta! Eno vam pa lahko povemo: Če bi kmetje povsod tudi pri občinskih volitvah demokratizem vrata pokazali, bi mnogo bolje odrezali. Zapomnite si to za prihodnjic.

Žimaria. V ponedeljek dne 14. t. m. popoldne je bilo tukaj strašno neurje in strašen vihar, ki je lomil, ruval drevesa ter razkrival strehe. Med viharjem je padala suha toča, debela kot debeli orehi. Pogled na opustošena polja je strašen, ker so povečini uničeni vsi poljski sadeži. Spričo današnjih razmer je kmet popolnoma obupan. Zato je vladna pomoč nujna. Takega neurja tudi najstarejši ljudje ne pomnijo. Med nevihto je udarila strela v skedenj Jurja Belaja. Skedenj je pogorel do tal s krmo vred, škoda je velika.

Šmihel-Stopiče. Pri nas bomo imeli občinske volitve dne 3. avgusta. Vsa zahrbtnost in hinavščina naših vodilnih klerikalcev se kaže z nastopom proti gospodu županu, ki je izvoljen po njihovi volji, noče pa delati, kakor bi oni hoteli. Najprej ga še na listo niso hoteli vzeti, ker so se pa bali, da bi jim kolikor toliko štrono zmešal, so ga na listo vzeli na prvo mesto, za županskega kandidata pa imajo za slučaj zmage pripravljenega popolnoma drugega moža. Zato, volivci naše občine, glejte, da ne bomo imeli za župana takega slamnatega izpod Gorjancev, kateri bo kimal, kar ga bosta župnik in kaplan naučila, ampak naj raje ostane dosedanji, ki vendar kolikor toliko samostojno misli in dela. Da je to resnica, imamo dokazov dovolj, zadostuje pa samo ta, da so djali na prva mesta samo odbornike iz podgorja, prezrli pa so Valto vas in več velikih vasi šmihelske fare, kakor Smolinjo vas i. t. d. Razsodni možje tudi iz klerikalnih vrst naj volijo našo listo, katere skrinjica bo tretja, če hočejo, da ostane dosedanji župan.

IVAN AZMAN, NAČELNIK SAMOSTOJNEŽEV ZA GORENJSKO — SMRKAVEC.

Pod tem naslovom je prinesel »Lažljub«, dete Katoliške tiskarne, jezuitsko zavij napad na mojo osebo. Ne bom se več prekal z dopisniki iz Lese, ki tega ne zaslužijo, tudi ne z urednikom pod plaščem imunitete, ampak od danes naprej velja geslo: Ako gospodar pri kakršnemkoli podjetju ne zna krotiti podivjanih uslužbencev, je slab gospodar in če je to tudi škof. Od starih ljudi slišim, kako spoštovan je bil škof Pogačar; sedanjí škof pa dopušča, da listi njegove tiskarne hujskajo vernike, lažejo in obrekujejo. Ali sem vam nemara zopet postal nevaren? Izjavljam, da ne bom, dokler sem zastopnik občine, vprašal ne leške zarotnike in ne ljubljanskega škofa, koga smem v imenu občine pozdraviti, če pride kot gost v Lese in naj bo tudi Orjuna.

Koliko vpliva ima danes tisk iz škofove tiskarne, so pokazale občinske volitve v Lescah. Vse od kraja ste napadali in obrekovali, toda nič ni pomagalo.

V »Lažljubu« pravite, da sem bil v Podnartu z orjunaši. Ali se me tako bojite, da me vidite celo tam, kjer me ni? Podivjanemu dopisniku je vrhu tega dobro znano, da sem že 8 dni pred razvitem orjunskega prapora v Lescah izstopil iz Orjuna. Hočete mar s takimi lažmi nahujskati svoje pretepače, da naj me pobijejo? E, varate se, če mislite, da boste s takimi sredstvi ubili kmečko gibanje. S takimi sredstvi ne bo nič.

Na kako napačni poti ste s takim bojem, še posebno lepo dokazuje rojstni kraj škofov, Begunje. Je bilo za klerikalce pogoreto, hud pogoreto! Kar trepetali so od jeze, ko so videli, da narod niti v Begunjah »Lažljub« ne verjame več.

Nisem mislil, da bom moral seči po taki samoobrambi, toda list škofove tiskarne me je v to prisilil. Poudarjam pa, da bom drugič primoran, ako ne nebate z osebnimi napadi, objaviti nekaj vaših »nežnih« stvari iz hotela »Union«. Bom potem le videl, ali boste vztrajali pri »smrkovcu«, ali ne.

Hraše pri Lescah, 20. julija 1924.

Ivan Azman.

Razno.

Odlikovanja. Tovariš dr. Janežič, zdravnik na Bledu, je odlikovan z visokim češkim redom. Tov. Božo Račič, nadučitelj v Adlešičih, je odlikovan z redom sv. Save V. razreda. — Obema zaslužnima odlikovancema iskreno čestitamo!

Častna zmaga naših telovadcev. Sokolov. V Parizu se je te dni vršila svetovna tekma telovadcev vseh narodov. Telovadci so tekmovali posamezno in v vrstah. V tekmi posameznikov je dosegel prvo mesto Slovenec Leon Stukelj iz Novega mesta. S tem je Slovenec svetovni prvak v telovadbi. V tekmi vrst so Jugoslovani na četrtem mestu. Naši telovadci so torej dosegli v Parizu krasen uspeh, kar je posledica njihove vztrajnosti in odločnosti, ki je niti najgrša klerikalna gonja ni mogla omajati. Živeli naši Sokoli-telovadci!

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru prične novo šolsko leto dne 15. septembra 1924 (ponedeljek). Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Oskrbnina za redne (privatne) učence v zavodu znaša do preklica mesečno samo 75 dinarjev, kakor sedaj po srbskih kmetijskih šolah, dokler ministrstvo za kmetijstvo ne ukrene drugače; sinovi ubožnih kmetovalcev so pa tudi te oproščeni v celoti ali do polovice ter se imenujejo potem državni učenci (stipendisti). Prošnje za sprejem je pošiljati direktorji državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. avgusta 1924. Kako se prošnja napravi, odnosno opremi in vsi drugi splošni ter podrobni pogoji za sprejem učencev so točno razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), koja tiskovina se pošlje vsakemu zanimancu proti plačilu 5 dinarjev v gotovini; nje takojšnja nabava se nujno priporoča. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa. Direktor Andrej Zmave.

Kmetijski koledar. Prejeli smo in priobčujemo: »1. septembra t. l. izide za l. 1925. »Kmetijski koledar« v žepnem formatu in v nakladi 10.000. Sotrudniki: Inž. Turk, inž. Zidanšek, prof. Priol, dr. Rajar, ravnatelj Skalič, klet. nadz. Gombač, nadsvetnik Bukovec, Sancin, univ. prof. dr. Dolenc, inž. Turnšek, inž. Zupančič, dr. Marušič, dr. Riko Fux, notar Sink, dr. Pirjevec, vet. Tepina, državni mlekarški instruktor Pevc, geom. Mravlje, inž. Hočevar, dr. Spiller-Muys, dr. Arko, dr. Munda i. dr. Publikacija bo v naši koledarski literaturi brez dvoma pomenila nekaj novega in boljšega od dosedanjih izdanj te vrste ter bo za kmetovalca odličnega vzgojnega pomena. Opozarjamo na to delo kmetovalca, kmetijske strokovnjake in vobče vse, ki se zanimajo za naše kmetijstvo. Razpečevalci, ki bi se zanimali za razprodajanje koledarja, naj se obrnejo na uredništvo »Kmetijskega koledarja« v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

»Gruda.« Izšla je 5. številka tega izvrstnega lista z bogato vsebino. List toplo priporočamo!

Biseromašništvo je obhajal pretečni teden g. dr. Lavoslav Gregorec, kanonik in dekan v Novi cerkvi pri Celju. Rodil se je l. 1839, v mašnika je bil posvečen l. 1864.

Františkanski pater Hugolin Sattner, naš znameniti glasbenik, je te dni obhajal zlatomašništvo. V politično hujskanje se ni nikdar spuščal, nego je vedno bil pravi duhovnik. Čestitamo!

Jugoslovenska gasilska zveza je imela v nedeljo občni zbor v Ljubljani. Zastopanih je bilo 455 društev in 30 žup s 500 delegati. Skupščina je otvoril zvezni starosta Fran Barle iz Ljubljane, ki je bil v priznanje svojih zaslug za naše gasilstvo med splošnim odobravanjem izvoljen za častnega člana zveze. V gasilskih društvih zveze je članjenih 17.000 gasilcev. Skupščina je sklenila, da se naj izdela načrt za lastno zavarovalnico gasilske zveze.

Posestniki orožja, pazite! Veliki županji so dobili pametno odredbo od ministrstva, da treba izvesti kontrolo vseh orožnih listov in pri tej priliki pobrati orožje vsem, ki ga nimajo pravice nositi, obenem pa take ljudi, ki nosijo orožje brez orožnega lista, tudi strogo kaznovati. Bodite torej previdni! Osobito pazite, če se bo pri kontroli postopalo nepristransko, kajti danes ni izključena nobena stvar. O nepravilnostih nam poročajte!

Velika bitka z arnavtskimi razbojniki se je bila v bližini Kosovske Mi-

trovice 14. t. m. Oblasti so zvedele, da se roparski poglavar Azembeg nahaja v selu Galica. Takoj so odšli orožniki in vojaštvo ter obkolili Galice. Ker se Azembeg ni hotel udati, se je pričela bitka. 15 orožnikov je padlo, 12 je pa ranjenih. Od roparjev je ostalo mrtvih in ranjenih nad 200.

Pasteurjev (čitaj: Pasterjev) zavod se je ustanovil v Celju za celo Slovenijo. Zavod služi za cepljenje ljudi proti steklini, bodisi da so že ogriženi, bodisi da se hočejo zavarovati za vse slučaje. Nadalje služi zavod zatiranju stekline med živalmi. Zdravniška pomoč v zavodu je brezplačna. V zavodu so tri barake, kjer se lahko nastani do 30 oseb za zdravljenje. Bolniki lahko stanujejo tudi izven zavoda in prihajajo v zavod samo k preiskavi in zdravljenju.

Nesreča z orožjem. Fr. Potokar v Višnji gori se je igral z revolverjem ter pri tej priliki po nesreči ustrelil lastno sestro, soprogo trgovca Pungartarja. Ljudje si ne dajo dopovedati, da orožja za igračo ni jemati v roke!

Kaj je v Sloveniji najvažnejše? — Brez dvoma dr. Žerjav in pa ljubljanska škofova tiskarna. Zakaj? Vzemite v roke tri ljubljanske dnevnike: »Jutro«, »Slovenec« in »Slov. Narod«, pa že tedne ne najdete v njih nič drugega, ko samo Žerjava in škofovo tiskarno. Gospoda res imenitno deluje za ljudstvo!

V Apačah na Štajerskem je neznanec v gostilni plačal z bankovcem po 100 dolarjev. Gostilničarka mu vrne 1 dolar in 5 bankovcev po 100 Din. Pozneje se je izkazalo, da je bankovec za 100 dolarjev ponarejen.

Hudo neurje je bilo pretečni teden v Sodražici in okolici. Strašen vihar je ruval in lomil drevesa ter napravil škodo tudi po strehah. Vmes je padala silna toča. Polja so uničena. V bližini vasi Žigmarice je strela udarila in upepelila poslopje A. Gornika.

Strela je ubila v Št. Petru pri Mariboru nekega 16 letnega fanta, ki je med nevihto stal na veznem pragu.

Lepo novopreurejene prostore ima »Ljubljanska posojilnica« na Mestnem trgu št. 6 v Ljubljani. Opozarjamo na oglas v našem listu.

Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani nam piše: Sporočamo p. n. občinstvu, da se je Oblačilnica v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 5 preselila v nove prostore Palače Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti št. 17. Ob tej priliki se zahvaljuje vsem njenim odjemalcem za naklonjenost ter jih zajedno vabi, da si ogledajo njeno veliko novo zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga v novih prostorih, zagotavljajoč jih najcenejše in najsolidnejše postrežbe.

Živa je zgorela neka gospa v Vel. Bečkereku. Kuhala je kavo v malem aparatu, v katerem je bil špirit. Ne previdno se je približala in vnela se je obleka. Bila je sama doma in si ni mogla pomagati.

Radi zločina javnega nasilstva je bil pred sodnijo v Celju obsojen 21-letni rudar komunist Maks Fakin na šest tednov ječe. Grozil je svojemu političnemu nasprotniku, da ga bo ubil. Zdi se nam, da je take grožnje treba danes strožje kaznovati.

Zakaj nočejo Amerikanci novih priseljencev? Eden od vzrokov je gotovo v tem, da je Amerika že močno obljudena. A izkustvo kaže, da je nevarnost vojne tem večja, čim bolj je kaka, osobito velika država napolnjena z ljudstvom. Kajti boj za kruh postaja doma vedno hujiš, pa se končno začne misliti na pridobivanje novih ozemelj, kar vodi do vojske. — Od evropskih držav je menda Italija najbolj prizadeta od novega ameriškega priseljenškega zakona, ki močno omejuje priseljevanje. Paziti bo treba, da Taljani ne bodo začeli siliti v Jugoslavijo.

Slovani so pri državnozbornskih volitvah v Nemčiji dosegli 133.000 glasov. Mandata niso dosegli nobenega.

Bojkot. — Boykot (reci: bojkot) se je pisal neki zatiralec kmetov na Irskem. Ta človek je kmete in kmečke jelavce tako drl, da so ti sklenili v času žetve, da nihče več ne pojde k njemu na delo. Svojo besedo so kmetje držali več mesecev. — Od tedaj naprej imenujemo sklep gotovih ljudi, ki pravijo, da se bodo tega ali onega človeka ogibali ali pa da ne bodo več kupovali pri njem itd., »bojkot«.

Usmiljenje v živalstvu. V neki vasi v Nemški Avstriji se je zgodilo sledeče čudo: Svinja nekega kmeta je dala trinajst mladičev. Najmlajši je bil šibek in skoro brez življenja. Kmet ga je vrgel na gnojišče. Par dni prej

je dobila tudi domača psica mladiče, ki pa jih je gospodar odstranil. Nekaj dne potem zasliši gospodinja čuden ropot v nekem stranskem prostoru. Misli, da je, da so podgane in šla gledat. Kako se začudi, ko vidi zapuščeno prase sesati psico, ki je ob njem mirno ležala. Prašiček se je bil opomogel in je ostal ves čas v oskrbi nove matere, dokler ni dorasel.

Moderne roparice na Kitajskem. Kakor poročajo ameriški listi, obstoji na Kitajskem roparska tolpa, sestavljena iz samih žensk. Pred meseci je baje ta tolpa napadla razna mesteca, ki leže na železniški progi Peking—Harkov ter odpeljala vse mladeniče; ki so ji prišli v pest. Mnogo izmed mladeničev je bilo prisiljenih, da si izberejo eno izmed roparic za ženo. Za ostale — po večini grde zunanosti — pa so roparice zahtevale od sorodnikov visoke odkupnine v denarju. Kitajke si gotovo mislijo: Če se ne da priti do moža zlepa, pa zgrda.

Koliko ljudi živi po mestih in koliko po deželi. Na svetu je danes 409 mest z več kakor 100.000 prebivalci, in v teh mestih stanuje po najnovejši statistiki 137 milijonov ljudi. V primeri s celokupnim prebivalstvom sveta živi 13 odst. vseh ljudi v velemestih. Sicer ne vemo natančno, koliko ljudi je na svetu — v letu 1920. jih je bilo baje 1819 milijonov — toda omenjenih 13 odstotkov bo približno odgovarjalo resnici. Ti odstotki pa niso v vseh delih sveta sorazmerno enako veliki. Od 132 milijonov Afrikanec živijo v mestih z nad 100.000 prebivalci komaj 3 milijoni, torej ena štiri-desetinka; od 211 milijonov Amerikancev pa 37 milijonov. Največ velemest pa ima Evropa in sicer 202 s skupnim prebivalstvom 65 milijonov. Najbolj so se razvila mesta v drugi polovici prejšnjega stoletja. Razvoj bi gotovo še bolj napredoval, da ni prišla svetovna vojna. Prebivalstvo Prage je naraslo od 225.000 l. 1910 na 676.000 l. 1920, Atene od 167.000 do 293.000. Sicer pa je razvoj večine drugih evropskih mest tekem svetovne vojne zaostal. Pri 12 velemestih Nemčije lahko opazimo celo nazadovanje. Skoraj neverjetno pa je nazadovanje prebivalstva na Ruskem. L. 1914 je štela Rusija 72 milijonov ljudi, po ljudskem štetju 1920 pa komaj 65 milijonov. Razmeroma najbolj so nazadovala ruska velika mesta. Tako je padlo število Moskve od 1.481.000 leta 1910 na 1.208.000 leta 1920. Prebivalstvo Petrograda pa od 1.907.000 leta 1910 celo na 706.000 leta 1920. V celoti prebiva v vseh 14 ruskih velikih mestih za milijon manj ljudi, kakor pred enim desetletjem.

Koliko časa lahko stradaš? Koliko časa so živa bitja lahko brez hrane? To so vedeli že davno, da vzdrži pes 30 do 60 dni, in so mislili, da mora človek doseči isti čas. In res je tako. Leta 1831 je umrl v francoskem mestu Toulouse (tulúz) morilec Granier po 65 dneh gladovanja. Leta 1880 je Amerikanez dr. Tanner stradal v New-Yorku pod najstrožjim nadzorstvom 40 dni in po kratkem času popolnoma spet okrevail. Italijan Succini 30 dni nič jedel, Italijan Morlati v Parizu pa 50 dni. Kakor se še spominjamo, je umrl župan irskega mesta Cork Sarney šele po 73 dneh gladovanja, a so mu vili v usta juho, kadar se ni zavedel. Sesavci umro navadno takrat, ko so izgubili 40 odstotkov svoje teže. Do lakotne smrti zgubijo 80 odstotkov masi, jeter in vranice 60 odstotkov, mišič krvi in ledic 27, kosti 13, možganov, hrbtnega mozga in živcev 2,6 odstotkov. Kakor vidimo, se najbolj važni deli telesa redijo med stradanjem od manj važnih. Splošno pa lahko rečemo, da človek brez resnih posledic lahko strada 30 dni. Če bi to vedel finančni minister! ... Nategnil bi davčni vijak, da bi nas tridesetkrat bolj stisnil!

Pij, kadar se potiš! Mnogo ljudi premaguje žejo pri delu na polju, da se ne bi preveč potili. To pa ni prav, ampak utegne biti celo škodljivo. Žeja opominja, da je treba nadomestiti tekočine, ki jih je izgubilo telo. Če človek tega opomina ne posluša, se začne kri strjevati, stanice sušiti in mnogokrat se je že zgodilo, da so se nazadnje vneli možgani od prevelike vročine. Pa tudi ne glede na te najhujše posledice je gotovo res, da oslabi radi pomanjkanja tekočin pretvarjanje snovi in použita hrana ne tekne telesu. Zaradi tega je napačno, če človek popolnoma premaguje žejo; prav pa delajo tisti, ki ob takem času počasi in zmerno pijejo.

Zdravilna moč čebule. Na Angleškem se je razširilo po častnikih in misijonarjih zdravljenje proti kašlju, kakršno je doma med domačini v angleških naselbinah v Afriki. Kuha se

polagoma 3 do 4 ure 500 gramov olupljene, dobro rezane čebule v litru vode z 80 gramov medu in 400 gramov kandisovega sladkorja. Ko je kuhano, se shladi ter precedi skozi drobno sito in shrani v dobro zamašeni steklenici. Pij, če kašljaš, po potrebi dnevno 4 do 6 žlic tega čaja, ko ga prej lahko ogreješ, pa boš v kratkem ozdravel.

Hirska posojilnica,
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8/L, sprejema hranilne vloge po 8%. Večje in stalne vloge do 12 %.

Gospodarstvo.

ZAKAJ KMETIJA NE NESE?

II.

V 20. številki »Kmetijskega lista« smo ugotovili, da kmetija v glavnem vsled dveh vzrokov ne nese. — Prvi vzrok, smo rekli, da je industrijalna politika, ki se jo dela v naši agrarni državi, drugi vzrok pa je pomanjkanje cenenegega in dolgoročnega kmetijskega kredita. Kako odstraniti pomanjkanje kredita, odnosno na kak način si more kmetijstvo samo preskrbeti potrebnih posojil, o tem smo govorili v 20. številki podrobneje. Nismo se pa spustili v podrobnosti državne industrijske politike. Dasi bi morali napisati debelo knjigo, če bi hoteli to stvar natančno in razumljivo opisati, pa menimo, da se o tej važni stvari v par stavkih vsaj toliko lahko pomenimo, da bomo vsaj približno vedeli, kaj je industrijalna in kaj je agrarna politika države.

Čeludi se država kot taka ne peča v večji meri z gospodarstvom, razen državnim, pa ima ona velik vpliv na gospodarstvo državljanov. Država določa, koliko davka in kdo ga plača, dalje določa železniške prevozne tarife za posamezne daljave in za posamezne vrste blaga, ona določa uvozne in izvozne carine, ki jih je treba plačati od predmetov, ki se jih izvažajo iz države in uvažajo v njo. Država ustanavlja in vzdržuje šole, prometna sredstva, kakor železnice in ceste ter upravlja še mnoge druge reči, ki posredno ali neposredno vplivajo na gospodarstvo državljanov.

Ako te reči vzamemo raz stališče kmeta, ki prodaja kmetijske pridelke in kupuje industrijske izdelke, po večini pa se vzdržuje od tega, kar pridelava sam, vidimo, da kmetu od njegovega dohodka, to je, od sadov njegovega dela ostane manj, če mora plačevati visoke davke, če so prevozne železniške tarife za kmetijske pridelke visoke in če so visoke izvozne carine ter obratno, če so ta bremena, te dajatve, ki jih kmet posredno ali neposredno plača, majhna, mu ostane več. Kaj me brigajo železniške tarife, carine in ceste, bo marsikdo rekel! Prijatelj, počasi! To je tako: Ti n. pr. proda vsako leto en vagon krompirja. Cena krompirja v Trstu, kjer naš krompir kupijo, ker ga potrebujejo, mi ga pa moramo tja izvažati, ker ga imamo doma preveč, je n. pr. 6 kron za eno kilo. Ako n. pr. znaša carina 2000 kron, železnica pa 18.000 kron, moraš prodati 20.000 kron cenejši krompir, oziroma od izkupička, ki znaša 60.000 kron, plačati za železnico in carino 20.000 kron in dobiš za krompir le 40.000 kron. Oddaljena je tvoja njiva in tvoj dom 4 ure od železnice, do katere pelješ slaba pot. Vsled tega moraš s parom konj desetkrat peljati krompir na postajo in zamudiš pri tem deset dni. Par konj za en dan stane danes n. pr. 500 kron (v resnici več), kar zneso za prevoz krompirja 5000 kron. Račun za vagon krompirja je sledeč:

10.000 kg krompirja po 6 kron	je 60.000 kron.
Od tega odpade:	
za železnico	18.000 kron,
za carino	2.000 kron,
za prevoz na postajo 5.000 kron,	
skupaj	25.000 kron.

Čistega izkupička ti ostane torej le 35.000 kron, tedaj komaj dobra polovica od prodajne cene.

Sedaj pa vzemimo, da je železniška tarifa samo 1500 kron od vagona krompirja, da izvozne carine ni nobene in da teče mimo tvoje hiše lepa državna cesta, železnica pa je samo eno uro oddaljena, tako da zvoziš krompir v dveh dneh na postajo, kar stane le 1000 kron, pa dobimo sledeči račun:

10.000 kg krompirja	60.000 kron.
Od tega odpade:	
za železnico	1500 kron,
za prevoz na postajo	1000 kron,
skupaj	2500 kron.

Čistega izkupička ti ostane 57.500 kron, torej skoraj ves. V drugem slučaju prejmeš torej 23.500 kron več za tvoj vagon krompirja.

Prav tako vpliva tudi davek. Ako je nizek, ti ostane od skupička za prodani krompir več, če je visok, pa manj.

Prav tako vpliva na tvoj dohodek tudi šolstvo. Ako imaš v bližini kmetijsko šolo in si jo obiskoval, si se naučil pravilnega obdelovanja zemlje, izbiranja semen, važnosti gnojenja itd., kar ti znatno pripomore, da z manjšim trudom in stroški več in boljše pridelas in seveda tudi več izkupiš. Solani danski kmet pridelal na hektarju enake zemlje kakor je naša, 18 meterskih stotov (kvintalov) pšenice, naš pa komaj 10, torej skoraj polovico manj.

Ker vse te stvari urejuje država, je kmet torej nemalo odvisen od države, oziroma od njene gospodarske politike. Ako je državna gospodarska politika za kmeta ugodna, ta z manjšim trudom doseže večje dohodke in mu torej boljše gre, in obratno, če je državna gospodarska politika za kmeta neugodna, se mora ta bolj truditi in potiti, pa še slabše izhaja.

Kaj pa ima s tem opraviti industrijalna politika, boš vprašal, kajne? Evo odgovora: Vsi narodni dohodki, tako oni kmeta in delavca, kakor tudi meščana in države izhajajo od onega, ki prideluje nove dobrine, to je vsakdanje potrebščine. In to je kmet, ki prideluje živila, in industrija, ki prideluje in izdeluje druge potrebščine, kakor premost, stroje, oblačila, petrolej itd. Samo ta dva ustvarjata nove dobrine in samo ta dva tvorita narodni dohodek, od katerega živimo vsi državljani. Zato moremo govoriti z ozirom na temeljno gospodarstvo, na katero ima država velik vpliv in se zato imenuje tudi narodno ali državno gospodarstvo, samo o industrijalni in o agrarni (kmetijski) državi gospodarski politiki kot temeljni politiki. — Imamo sicer še vse polno drugih politik, kakor finančno, trgovsko, prometno, šolsko, socialno, notranjo itd., toda vse te so le bolj postranske pomena in se ravna po prvih dveh temeljnih.

Kaj je torej industrijalna politika države?

To je taka politika, kjer pobira država od industrije (tovarn) nizke davke, kjer so železniške tarife za prevoz in carine za izvoz tovarniških izdelkov nizke, carine za uvoz istih pa visoke, kjer zida država mimo mest in tovarne lepe železnice in ceste, kmetijsko podeželje pa zanemarija, kjer ustanavlja država vse polno industrijskih in trgovskih šol — na kmetijske pa pozablja itd.

Taka gospodarska politika države je industrijalna politika.

Agrarna ali kmetijska politika je pa ona, kjer se na isti način pospešuje kmetijstvo z nizkimi prevozninami za kmetijske pridelke, z nizkim obdačnim zemlje in kmetijskega dohodka, z ustanavljanjem in širjenjem kmetijskega šolstva, z zidanjem železnice in cest po takih krajih, kjer pride to predvsem na korist kmetkemu prebivalstvu itd.

Merodajne za eno in drugo gospodarsko politiko morajo biti edino razmere v dotični državi sami. Od katere vrste gospodarstva se preživlja več prebivalstva, oziroma za katero vrsto so razmere bolj ugodne, tisto se mora podpirati. V naši državi, kjer se čez 80% prebivalstva peča s kmetijstvom in so razmere za kmetijstvo zelo ugodne, se mora podpirati kmetijstvo in država mora delati agrarno ali kmetijsko politiko.

Kakor vidimo iz dogodkov zadnjega leta, se pri nas vzlic temu, da je naša država strogo agrarna, dela industrijsko politiko. Davek za industrijo se je zvišal le za 30%, na zemljo pa za 500%, z železnicami in cestami se veže le mesto, deželo pa se zanemarija (naše ceste bodo kmalu kozje steze), povsod se ustanavlja industrijske in trgovske šole, tako da jo ima že skoraj vsaki trg, kmetijske šole pa cele pokrajine nimajo nobene. Za prevoz enega vagona malovredne slame je tedaj skoro več plačati, kakor pa za prevoz tovarniškega izdelka. Zlasti pa se namerava koristiti industriji in škodovati kmetu z novimi carinami, ki jih sestavljajo v Beogradu pod klobukom gospodje radikali in Žerjavovi demokratje in o katerih je že zadnji »Kmetijski list« pisal.

Končno boš še dejal, prijatelj, da lahko država za vse enako skrbi. Prav in lepo bi to bilo, a da temu ni in nikoli ne bo tako, ne dokazujejo samo dosedanje skušnje, temveč dokazuje to že sama človeška natura, v kateri je najmočnejši zakon samoljubje, ki pravi človeku, da je vsak samemu

sebi najbližji in da mora najprej ali pa tudi samo za sebe skrbeti.

Zato se bo šele tedaj za vse pravično vladalo in delalo za vse pravično gospodarsko politiko, kadar bodo vsi stanovni organizirani in zastopani po svojih zastopnikih v državnem vodstvu. Dokler pa bo meščan zastopal kmeta, bo pa rezal sebi velik kos, kmetu pa bo metal drobtine v oči, da velikega kosa ne bo videl. In tako tudi delajo.

* * *

MLEKO IN ZELENA KRMA.

Največ mleka nam dajejo krave ob zeleni krmi. Zelena krma se ne odlikuje samo po svoji slastnosti in veliki tečnosti, ampak tudi po svoji prebavnosti, tako da je lahko umeti, zakaj nam krave v tem času toliko molzejo.

Največ mleka daje dobra paša. Zato pa tudi vidimo, da je najbolj molzna goved doma na pašniških krajih, kakor n. pr. v Švici, v severni Nemčiji, na Danskem. Te dežele so znane zaradi svojih sočnih pašnikov. Na pašniku dobiva živina enakomerno mlado in sočno travo, ki se malone vsa pretvarja v kri in mleko. Največ mleka in najboljše mleko nam dajejo te dežele. S temi kraji se da primerjati Bohinj, kjer se dobijo tudi najbolj molzne domače krave.

Tudi v hlevu nam krave ob zelenem krmljenju največ molzejo, pa bi lahko še več molze, ako bi skrbeli, da jim ne zmanjka mlade, lahko prebavljive in sočne zelene krme. Ves čas zelene krmljenja bi morala biti krma slastna in lahko prebavna, kajti le v tem slučaju je dosti »mlečna«. Če je zelena krma ostarela, potem ni dobra za mleko. Ne le da je taka krma manj okusna in da dela živina zjedi, ki pridejo po navadi v gnoj, se taka krma tudi slabše prebavi in je sploh manj tečna. To pa je velika škoda. Če nam je tedaj na tem, da nam krave dosti molzejo, potem bodi zelena krma ves čas do pozne jeseni kolikor mogoče sočna, slastna in lahko prebavna. S tako krmo bomo največ dosegli in najbolj vplivali na živahno delavnost vime. Na ta način se bomo z zeleno krmo pa tudi najbolj približevali vrednosti tiste sočne trave, ki jo dobiva živina zunaj na pašniku.

Skrbimo tedaj, da bo imela molzna goved tudi pri hlevskem krmljenju ves čas poletja zeleno krmo, ki bo dosti mlada, sočna in lahko prebavna. Potem lahko računamo, da se bo tudi njena mlečnost povzdignila, krma pa do zadnje bilke dobro izkoristila. To ni le v interesu naše kravoreje, ampak tudi v interesu našega gospodarstva sploh.

* * *

ZOLTENICA ALI ZLATENICA NA HMELJU.

Iz vseh hmelj pridelujočih okolišev srednje Evrope se javlja, da postajajo letos spodnji listi hmeljske rastline rumenkasti, potem rjavkasti in naposled odpadejo. To prikažen opazujemo lahko tudi na drugih rastlinah — posebno na vinski trti (žlahtnina) — in se ne smejo zamenjati z orumenelostjo listov v jesenskem času ali takrat, kadar rastlina usahuje. Orumenelost listov v vegetacijski dobi na hmelju in na drugih rastlinah je bolezen, katero imenujemo žoltenica ali zlatenica. Bolezen pod istim imenom opazujemo tudi na človeku, posebno pri ženskem spolu, kadar prehaja iz otroške v deviško dobo. Vzrok žoltenice pri človeku in pri rastlinah je pomanjkanje železnatih soli v preživljenju. Vsled tega se dedikam, ki so zbolele za žoltenico, priporoča uživanje železnatega vina in sploh krepke hrane. Zanimivo bi bilo izvedeti, ali bi proti žoltenici na hmelju pomagal kakšen železnati preparat in kateri. Tozadevno se še niso delali poskusi. Morda bi učinkovala v prav razredčenem stanu železnata sol-vitriol; te poskuse bi se moralo delati z vso previdnostjo, ker je vitriol škodljiv rastlinskemu organizmu. Izkušeni hmeljarji trdijo, da povzročuje dolgotrajna mokrota žoltenico in tudi izredno dolge kobule, kar se tudi za letos prokuje.

Anton Petriček.

* * *

NAPENJANJE PRI GOVEDU.

Radi škode se naši živinorejci posebno boje napenjanja pri goveji živini, kajti vsled te bolelosti jim pogine govedo v mnogih slučajih tekom kratkega časa. Vzrok napenjanja leže v napačnem krmljenju v hlevu. Morebiti je včasih kriva tudi napačna paša. Ako pokladamo živino močno rosno skoro zmledo mlado travo, se prebavljanje vsled ohlajenja želodca

zmanjša in posledica je hitro napenjanje. Ako pokladamo živino travo, ki je ležala na kupih in se je že vrgela, imamo obolelost tu. Ako govedo takoj napojimo potem, ko se je nažrlo zelene krme, ako se na pomlad prehitro menja suha za zeleno, pridejo živinorejci morebiti v nesrečo. Ako krmimo s plesnivim senom, se pojavi poleg drugih obolelosti tudi napenjanje. Posebno poznano je, da sparsena detelja povzroči napenjanje. Vsa ta napačna krmljenja povzročajo, da se v želodcu goveda pričnejo tvoriti plini v silnih množinah. Ti plini groze, da se živinčce zaduši. Včasih le hitra pomoč govedo reši. Imamo več načinov, kako naj živini v tem slučaju pomagamo. Ker pri hitrem napenjanju želodec ustavi svoje delovanje, skušajmo ga spet spraviti v tek s tem, da pritiskamo z dlanmi na levo lakotnico. Lahko zgetemo tudi dva trda šopa iz slame ter z istima levo lakotnico prav krepko masiramo. Polivanje z mrzlo vodo po križu in po lakotnicah ima včasih dober uspeh. Tudi ako postavimo govedo do trebuha v tekočo vodo, dosežemo včasih svoj cilj, to je ozdravitev. Priporočamo tudi, da vlakneno govedu skozi usta debelo vrv, katero za rogom prevezemo. Govedo vrv zveči, kar povzroči morebiti porigavanje, to je sapa odhaja govedu iz želodca skozi požiralnik. V krajih, kjer je živinoreja silno razvita, imajo govedorejci v vsaki vasi po najmanj eno požiralnikovo cev, katera vrvlo služi pri hitrem napenjanju s tem, da vpeljana v želodec goveda odvaja pline skozi požiralnik. Čiščenje zadnika ter vbrizgavanje mrzle vode vanj potaom cevi včasih pomaga k ozdravljenju. Od zdravil, katera naj bi bila vedno pri rokah, bi omenil apnenno vodo. To vodo pripravimo na sledeči način: Vzeva dve žlici živega apna na 1 liter vode. Ko je apno v tej vodi ugašeno in raztopljeno, precedi to zmes skozi platno ter vlij jo govedu v gobec. Morebiti prideni poprej tako pripravljeno apneni vodi tudi čašico žganja. Dober je tudi kot domače zdravilo kamilični čaj ali pa z vodo pomešano žganje. V slučajih, kjer vse to ne pomaga, je potreben vbov v vamp s posebnim nožem ali takoimenovanim trokarjem v levo lakotnico. Cevka ostane toliko časa v rani, dokler izpuhtevajo plini. Operacija, pravilno napravljena, ni nevarna, živinčce ta vbov lahko prenese. Potrebno pa je, ko nam govedo po napenjanju ozdravi, da pustimo tako živinčce nekaj dni ob pičli krmi, ker bi zamogla imeti obila krma kot posledico ohromelost prebavil. Tudi čistilo bi bilo vedno na mestu.

* * *

MILIJONSKA ŠKODA.

(Dopis.)

V naši državi pridelamo ogromne množine vina, katerega ne moremo doma porabiti, pa magari da se vsi zapijemo. Ker žive od vinskega pridelka cele pokrajine, med temi znaten del slovenskega naroda, je za te vinogradnike dobra prodaja vina življenjske važnosti. Nasprotno pa imamo v neposredni bližini države, ki skoraj nič vina ne pridelajo, a potrebujejo ga mnogo. Kaj je torej enostavnejše, kakor prodati naše vino tem državam. V poštev prideta predvsem sosedna Avstrija in Čehoslovaška, ki sta se že pred vojno zalagali za našim vinom. A temu žal ni tako. Sosedne države kupujejo vino v oddaljenejši Italiji in Franciji, naši vinogradniki pa pri polnih kletah stradajo kruha.

Kriva temu so naše premudre vlade izza prvih povojnih let. Bili so to naši demokratje in klerikanci, ki so v bratskem objemu vladali, objubljali kmetu zlata nebesa na zemlji, če bo nje volil, v resnici pa delali ravno nasprotno.

Ko so leta 1919. še obstojale trgovske zveze med našimi vinogradniki in Avstriji ter Čehi, ko so imeli vse polno svoje vinske posode pri nas napolnjene z vinom in ko naši vinogradniki niso vedeli kam z vinom, bi morala tedanja Žerjav-Koroščeva vlada mirno spati in naši vino bi šlo lepo v Avstrijo in Česko, v žepe naših vinogradnikov pa bi prihajale svetle kronice v obilni meri.

Pa ne tako. Gospodje od Žerjavove in Koroščeve garde so se spomnili, da kmetu ne sme iti dobro, ker jim sicer ne bo hotel slepo slušati. Da to uredijo, so z naredbo z dne 13. maja 1919. štev. 2819, uvedli izvozna dovoljenja, tako da je moral vsakdo molodovati od Poncija do Pilata in od šteti lepe tisočake, preden je mogel vino izvoziti. Ker to ni zadostovalo, kajti vino se je vseeno prodalo, čeprav mnogo cenejše, so uvedli z naredbo z dne 16. aprila 1920. št. 4858, na vsak hektoliter vina 4 zlate kron

Državo reši edino le kmetiska vlada, ker samo ona bo ubila korupcije.

carine. — Izvoz je vsled tega seveda zastal, in za našega vinogradnika je nastopila kriza, ki jo še dolgo ne bo prebolel, kajti oškodovan je bil za milijone in milijone.

Kmetje, volite demokrate in klerikale, pa boste kmalu lahko šli z praznim trebuhom za kruhom!

MEDNARODNA ZADRUŽNA RAZSTAVA.

V Gentu (izvori: Gan-u) v Belgiji se je letos priredila prva velika mednarodna zadružna razstava. Očividci pripovedujejo, da je razstava nekaj jako lepega.

Iz celega sveta so prišli narodi, da tu pokažejo z raznimi pripomočki stanje svojega zadružništva, a vse zadruge, ki so organizirale tudi že produkcijo, razstavile so svoje proizvode ter so obenem s slikami, številkami itd. pokazale moč in vrednost svoje produkcije.

Kakor pravega jugoslovanskega zadrujarja vesele vesti o sijajni razstavi — ona traja od 15. junija do 15. septembra t. l. —, ki dokazuje, da zadružništvo napreduje in ima že z ozirom na velike uspehe pravico do obstoja, istotako nas žalosti dejstvo, da na tej razstavi Jugoslavija ni zastopana. Češka se je silno potrudila, da se svetu pokaže s svojim zadružništvom, istotako Poljska, Rusija in celo Bolgarija. Jugoslavije ni, kakor je izostala razen nje še Albanija in Turčija. Res se nahajamo v zelo lepi družbi, da moremo biti kar ponosni! Jugoslavija, Albanija, Turčija! Krasna troveza nemarnosti!

Vprašamo, kdo je kriv te sramote. Na eni strani vlada. Pravčasno je bila opozorjena, da treba žrtvovati 50 tisoč dinarjev, pa da se naše zadružništvo udeleži razstave. Vlada, ki je v krempeljih radikalno-demokratov, kajpada ni imela »vremena«, da to uredi. Ona je en krivec. A krive so tudi naše zadruge same. Okoli 15 zadružnih zvez je v Jugoslaviji. Je-li res, da niso mogle spraviti skupaj 50 tisoč dinarjev, kateri znesek bi bil potreben, da se spravi v Gan cel material, ki je v Beogradu že pripravljen za razstavo? Dr. Korošec je predsednik Glavne Zadružne Zveze v Beogradu, v kateri so včlanjene vse jugoslovanske zadružne zveze. Kaj je on storil, da se omogoči udeležba na razstavi v Ganu? Nič ni storil. Kaj njemu mar zadružništvo, ko pa mu gre po glavi samo misel, kako bi zopet prišel k vladnemu koritu in postal minister.

Tako izgleda z vsemi stvarmi, ki se nahajajo v krempeljih klerikalcev, radikalcev in demokratov. Mislijo samo na svoje žepce, za koristi naroda in domovine pa se ne brigajo. Naša neudeležba na mednarodni zadružni razstavi je za to trditev nov jasen dokaz.

DESET ZAPOVEDI ZA ZADRUGARJE.

1. Vlagaj svoj denar samo v svoji kmetijski hranilnici in posojilnici in ne nosi svojega kmetijskega denarja v mestne banke. Kdor tako dela, škoduje samemu sebi. Kmetijski denar mora služiti kmetijstvu, ne pa mestnim bankam, ki te z njim odirajo.

2. Kupuj svoje potrebščine in prodajaj svoje pridelke samo potom svoje zadruge. Samo potom svoje zadruge boš dosegel poštene cene in bo ostal sad tvojega truda tebi.

3. Pomni, da dosežeš uspehe samo potom organizacije, kajti zadružna organizacija si uspeh lahko izsili, ker je močna, ti sam si ga pa ne moreš, ker si šibek.

4. Zapomni si, da ti je v tvojem kmetovanju zadružna organizacija najboljšo sredstvo in jamstvo za dosedaj uspehov. Ako nisi organiziran v zadruhu, žanje uspehe tvojega dela banka in veletrgovci.

5. Ne zabavljaj čez svoje zadruge, če ti čez noč ne ustvarijo nebes na zemlji, in ne hvali banke, ki se ti laška, za hrbtno te pa odira, temveč delaj nasprotno, ker sicer si škodljivci svojega stanu.

6. Ne podcenjuj, a tudi ne preceñuj zadružne organizacije, kajti organizacija je sila, ki ne korenini v številu, temveč v navdušenju in zavednosti svojih zadružnikov za zadružno stvar. Zato moraš zadružno čutiti in misliti, sicer si slab zadruhar in tvoja zadruha bo izhrala.

7. Zadružno mišljenje in zaveden zadruhar ve, da mora videti svojo korist in uspeh v koristi in uspehu svoje zadruge.

8. Cvetiči razvoj zadruge je npravi in gospodarski uspeh ne samo vsakega zadružnika, temveč cele občine ali okraja.

9. Varuj zato pravna načela zadružne vzajemnosti in podredi svoje interese koristim skupnosti, kjerkoli in kadarkoli je to potrebno, kajti zmaga zadruharstva je tvoja zmaga, poraz zadruharstva je tvoj poraz.

10. Pomni, da je cilj zadružništva, tebi gmotno in npravo pomagati. Zato se organiziraj v zadruhu, če hočeš biti močan. Ne zaostajaj za drugimi, da ti ne bodo potomci očitali, da nisi razumel svojega časa in se zavedal, da je življenje boj, v katerem boju zmaga samo močnejši. In močan je, kdor je organiziran v organizaciji, ki zasluđu njegove koristi.

Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmelja na Češkem. Ko je kupčija več tednov počivala, je oživela ista zadnji teden zopet nekoliko in se je približno prodajalo 30 stotov po 50 kg lanskega hmelja po 3950 do 4000 čK za 50 kg. Nizke cene je povzročilo upanje na dobro leto. Naši hmeljski nasadi so prav lepi; 90% je lepih in prav lepih, 10% pa slabjših. Zadnji teden smo imeli nestanovitno vreme: vroče in hladno, noči so bile brez izjeme hladne, temperatura do +5° C. Ker ima hmelj vseskozi redek cvet, se je upanje na prav dobro leto nekoliko zmanjšalo. Nujno bi rabili tople dneve, nekaj padavin in mlačne noči. Od vremena prihodnjih 10—14 dni je odvdsna množina letošnje letine. Lansko množino bomo na vsak način precej prekosili.

Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. V nadi na prav lepe cene v tem letu so naši hmeljarji storili vse, da bi iz svojih nasadov dobivali obilne dohodke. Kdor je v tem oziru posebno glede uporabe umetnih gnojil, storil preveč, tega hmeljnika so podobni goščati gozdovi. Kljub temu pa naš golding nima preobilno cvetov in bo njegova letina manjša, kakor se je cenila in pričakovala. Pozni hmelj se prav lepo pripravlja k cvetenju in obljublja bogato trgatve. Rastlina je popolnoma zdrava in brez posebnih škodljivcev. Vsled vremenskih razmer ormenevajo spodnji listi in odpadajo, kakor v vseh drugih okoliših.

Sadjarstvo in vrtnarstvo društvo, podružnica Mozirje. V nedeljo, dne 27. julija t. l. se vrši po prvi sv. maši v hotelu Nazarje podučno predavanje. Na tem sestanku se bo govorilo o spravljaju sadja, njega prodaji, sortiranju, obiranju, o naročitvi dreves ter razgovor radi prireditve sadne razstave za okoliš Mozirje, Rečica ob Paki in Braslovce. Sosednje podružnice vabimo, da se v velikem številu tega sestanka udeležijo. Nadalje priredi naša podružnica enak podučni tečaj na splošno željo pri Sv. Frančišku po prvi sv. maši za Bočno, Sv. Frančišek in Rečico ob Savinji, po drugi sv. maši na Ljubnem, za Ljubno, Luče in Solčavo in popoldne po večernicah pa v Gornjem gradu za Gornji grad in Novotifto in sicer pri vseh farah v šoli. Pridite, sadjarji, kmetice, fanti in dekleta, ker se bode govorilo o vseh predmetih, kar ima kmet za prodati. Naj se nihče ne izgovarja: brez mene bode že opravili. Če prireditelji žrtvujejo celi dan, bodeš tudi ti, sadjar, v tvojem lastnem interesu podelil na polju sadjarstva svoj prosti čas. Agitirajte, pridite v velikem številu. — Za odbor: Rudolf Pevec, t. č. načelnik.

Med. Letošnji pridelek je dovoljen. Cena 18—22 Din na debelo, 25—30 dinarjev na drobno. Povpraševanj iz inozemstva je vsled temne barve nasaga medu malo, dasiravno je kakovost izvrstna. Mnogo konkurence dela Amerika. Istotako Italija izvaža in nudi blago tudi že Jugoslaviji. V Avstriji je uvoz onemogočen, ker je Avstrija uvedla uvozno carino 40 zlatih kron na 100 kg. Čebelarji, ustanovite si zadruhu za prodajo medu!

Živinski trg v Ljubljani 16. t. m. Živine je bilo malo. Največ se je prodalo krav s teleti. Cene: voli debeli 13—14 Din, voli rejeni 12.25—13 Din, krave rejene 10.50—12 Din, klobasice 7.50—9 Din, teleta težja debela 17—18 Din, lažja 15.50—17 Din, pršutniki 16.50—17.50 Din, zaklani 23.50—25 Din.

Obrestna mera je vendarle začela padati. Banke seveda s tem niso zadovoljne, pač pa bo ljudstvo zadovoljno.

Zadružni odbor za kmetijski kredit se je sestavljal pretekli teden v Zagrebu. V odboru so zastopane vse kmetijske zadružne zveze cele države. Odbor bo imel od časa do časa seje in bo deloval z vsemi silami na to, da se vprašanje državnega kredita za kmetijstvo čimprej in pravilno reši. Doslej se je sklenilo posredovati pri vladi, da skliče novo anketo za pri-

pravo zakona o kmetijskem kreditu. Obenem se je konstatiralo, da Narodna banka in poštne hranilnice ne dajo kmetu in njegovim zadruham nikakršnega denarja. (Op. ur.: Hrvatslavon. gospodarsko društvo v Zagrebu ima dosti državnega denarja, ker je mlado-demokratsko!) Tudi v tej smeri se bo začela od strani kmetijskih organizacij borba, kar je toplo pozdraviti.

Koliko imamo sadnega drevja? Po uradnih podatkih poljedelskega ministrstva je nasajenih v naši kraljevani 50,970.000 sliv, 7,758.000 jablan, 3,685.000 hrušk, 1,738.000 orehov, 3,458.000 oljk, 461.000 kosatnjev in 5,392.000 drugih sadnih dreves, skupaj torej 73,470.000 sadnih dreves. Skupna vrednost teh dreves se ceni na 3 in pol milijarde, njihovo sadje pa letos na 500 milijonov dinarjev.

Ščitimo ptice! Mnogo je med nami ljudi, ki ne vedo, koliko koristi imamo od ptic. Ako pomislimo, da polovi sova na leto nad tisoč miši; da nalovi lastavica dnevno okrog 1000 muh; da pozoblje jerebica na leto okrog 30.000 raznih črvov; da usmrti en sam škorec 840 poljev na leto; da odnese vrabec samec in samica v gnezdo tisoče gosonic, — ako to pomislimo, potem koj spoznamo potrebo ščitenja ptic. Ako bi ptic ne bilo, bi mrčesa naša polja kmalu opustošila, ker se silno naglo množe. Zato po mnogih krajih ustanavljajo društva za zaščito ptic, katerim pomagajo posebno pozimi, da se prežive.

Kongres jugoslovanskih čebelarjev se bo vršil od 23. do 26. avgusta t. l. v Beogradu.

Izgledi letošnje svetovne žetve. Po doslej objavljenih setvenih in žetvenih poročilih bo rezultat letošnje žetve nekoliko slabši kakor je bil lani. V Severni Ameriki je bil položaj začetkom junija manj poveljen nego junija 1923, ker so posebno v Kanadi posevki bili še slabo razviti. V Zedinjenih državah je obdelana manjša površina nego lani. V onih petih državah, ki običajno predstavljajo četrtino celokupne svetovne žetve pšenice, se ceni letošnja žetev na 745.1 milijonov stotov napram 816.4 milijonov stotov v letu 1923. V Zedinjenih državah bo po dosedanjih cenah znašala žetev 55.0 milijonov stotov manj nego lani in 112.7 milijonov pod povprečno žetvijo zadnjih petih let.

Vinski trg. Od evropskih vinskih tržišč je samo francosko živahnije in so tam tudi cene zelo čvrste. Na ostalih tržiščih, zlasti tudi na Italijanskem, vlada mrtvilo. Cene kažejo zato tendenco nazadovanja. Na naših tržiščih je malo posla, vendar so cene v splošnem čvrste. V Sloveniji notirajo vina od 5 do 8 Din za liter po kakovosti. Vina zagrebškega vinogorja lanskega letnika se prodajajo po okrog 3 Din, stara po 4.50 do 6 Din po kakovosti, boljše stara vina po 6 do 12 Din. Srbijanska vina imajo cene od 5 do 6.50 Din po kakovosti. Izgledi vinske letine v naši državi so povoljni. Zelo dobro je stanje vinogradov v Španiji, Portugalski, Franciji in Italiji, dočim prihajajo iz Češkoslovaške, Avstrije in Madžarske slabe vesti o izgledih vinske trgatve.

Gozdno bogastvo Jugoslavije. Jugoslavija ima 7,530.000 hektarov gozda, to je 33% njene površine in 41.8 njene produktivnega sveta. Na prebivalca pride 620 m² gozda. 4,800.000 hektarov je listovnega gozda, 1,030.000 iglastega in 1,700.000 mešanega. 43% je last države, 31% čista privatna last, 26% pa last občin, cerkvene uprave itd. Vsako leto računajo, da prirastejo trije metri na 1 ha pri visokem gozdu, ki ga je 5.5 milijonov ha, in poldrugi meter pri nizkem gozdu, ki ga je 2 milijona ha, vsega skupaj torej okoli 20 milijonov. Državni gozdovi dobijo na leto 10,650.000 metrov prirastka, pa ga niti malo ne izkoristijo v polnem obsegu; neizkoriščenih ostane več kot poltretji milijon metrov. Kljub temu, da porabi vsak prebivalec 1.10 m zase, ostanjejo še ogromne množine za izvoz. Gredo pa v prvi vrsti v Italijo, Avstrijo, na Grško in Francosko, v Švico in Nemčijo, na Angleško, Holandsko in v Turčijo. Izvoz gre v istem razmerju kvišku, kakor se zboljšujejo prometna sredstva. Žag s parnim in električnim obratom je 302, majhnih žag z vodnim pogonom 2376, velikih tovarn za pohištvo 12, a malih podjetij za pohištvo je veliko število.

Tržne cene v Ljubljani: Za meso: V mesnicah po mestu 20 do 26. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 23 do 25, II. 18.50 do 23. Teletina: 1 kg I. 27.50 do 30, 1 kg II. 25 do 27.50, 1 kg jeter 29 do 30, 1 kg pljuč 24 do 25. Svinjina: 1 kg prašičevega mesa I. 32.50, II. 30, 1 kg pljuč 14 do 15, 1 kg

jeter 25 do 30, 1 kg ledvic 30 do 35, 1 kg slanine trebušne 25, 1 kg slanine ribe in sala 31.50, 1 kg slanine mesane 30, 1 kg slanina na debelo 29 do 30, 1 kg masti ameriškane 28 do 30, 1 kg masti domače 35 do 40, 1 kg šunke (gnjati) 40 do 45, 1 kg prekanjenega mesa I. 43, II. 30. Drobniča: 1 kg kostrunovine 18 do 19, 1 kg jag-njetine 25. Klobase: 1 kg krakovskih 50 do 55, 1 kg hrenovk 42, 1 kg safalad 42, 1 kg posebnih 42, 1 kg polprekajenih kranjskih 50, 1 kg prekajene slanin 30 do 35 Din. — Perutnina: 1 piščanec majhen 20 do 25, 1 piščanec večji 25 do 35, 1 kokoš 40 do 50, 1 petelin 40 do 45, 1 domač zajec manjši 10, 1 domač zajec večji 17.50 Din. — Cene mlevs-kim izdelkom: 1 kg pšenične moke >0< 5.75, 1 kg moke za kuho 5.25, 1 kg bele krušne moke 4.25, 1 kg kaše 6.25, 1 kg ješprenja 7, 1 kg otrobov 3, 1 kg koruzne moke 4, 1 kg koruznega zdroba 5, 1 kg pšeničnega zdroba 7, 1 kg ajdove moke I 9, II. 7.50 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir. 1 liter mleka 3 do 4, 1 kg surovega masla 50, 1 kg čajnega masla 60 do 75, 1 kg masla 50, 1 kg bobinskega sira 48 do 52, 1 kg sirčka 12, eno jajce 1.25 do 1.60 Din.

Na ljubljanskem trgu se je pojavilo prvo grozdje. Stane 35 Din kilogram.

Svinjski sejem v Mariboru. (18. julija.) Na sejem se je pripeljalo 130 svinj, 2 ovci, 1 koza. Cene so bile nastopne: prašiči, 5 do 6 tednov stari, 200 do 225, 7 do 9 tednov stari, 250 do 300, 3 do 4 mesece stari, 400 do 700, 5 do 7 mesecev stari, 750 do 900, 8 do 10 mesecev stari, 1000 do 1150, 1 leto stari 1500 do 1800 Din. 1 kg žive teže 15 do 17.50, 1 kg mrtve teže 20 do 23.75, 1 koza 225 do 250, 1 ovca 250 Din.

Dunajski svinjski sejem (17. t. m.). Dogn 2144 glav. Notirajo za 1 kg žive teže: debele svinje 19.000 do 22.500, mesne 22.000 do 25.000 ak.

Vrednost dinarja. V Curihu dajo za 100 Din 6 in pol švicarskega franka, torej malenkost več, kakor pred enim tednom. V Trstu plačajo za 100 dinarjev okroglo 27 in pol lir. Za en dinar se dobi 836 do 840 avstrijskih kron. Dolar stane 84 in en četrt do 84 in pol dinarja.

Brezposelnost v Švici. Koncem junija je bilo v Švici brezposelnih oseb 13.881. Izmed teh popolnoma brez vsakega posla 10.938. Napram koncu maja t. l. se je število nezaposlenih znižalo za 4725. Koncem junija lanskega leta je bilo nezaposlenih 39.168.

Agrarna reforma v Poljski. Pri razpravi budžeta ministrstva za agrarno reformo je poročevalec Ostrowski izjavil, da je bilo v zadnjih štirih letih na podlagi agrarnega zakona parceliranih 136.090 ha državnega in 276.000 hektarov privatnega posestva. Razdelilo se je samo v nekaj pruskem delu 57 veleposestev. Socijalist Kvapinski je zahteval, da se ima določiti najvišja meja privatnega posestva na 180 hektarov, ostanek pa se ima proglašati za državno last brez odškodnine in razdeliti malim posestnikom in prebivalstvu, ki doslej ni imelo nikake posesti.

Amerika proti Japoncem. Washingtonski delovni departement zahteva interpretacijo priseljeniškega zakona napram Japoncem v tem smislu, da se tudi oni Japonci, ki se nahajajo na Havajskih otokih, torej na ameriškem državnem ozemlju, ne smejo priseljevati na ameriški kontingent. Na Havajskih otokih je približno 100 tisoč Japoncev.

Kar Vi potrebujete,

to je ELZAFLUID. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Požluskna pošiljka Din 27.—. — Lekarnar Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 344, Hrvatska.

Novice iz Amerike.

Poročajo, da je v kraju Lind umrl 64-letni Franc Bregar, rojen v Lešah pri Litiji. — V Steeltonu se je poročil Ivan Dubrovac z gđč. Marijo Simonič. — V Čikagu je umrl Matevž Ogrin, po domače Snelov iz Stare Vrhlike. Star je bil 41 let. — V Chisholmu sta dne 15. junija na slovesen način praznovali 30letnico svojega obstanka društvi Friderik Baraga št. 93 in Sv. Ana. — Tragične smrti je umrl rojak Jože Zajc v Huntingtonu, kjer je delal v rovu. Nanj je padla velika skala in ga ubila na licu mesta. — V Meadonu je umrla Katarina Premrov. — V Newberryju se je ponesrečil rojak Andrej Lavrič. — Istotam sta se poročila Janez Lavrič

in Marija Kordiš. — V Čikagu se je ponesrečil Mihael Jarc. Povožil ga je avto. — V Milwaukee je umrl Rudolf Walte, rodom iz Ljubnega pri Celju. — V kraju Detroit je umrl 36letni Janez Krolnik iz Ljubnega. — Žrtvi silnega viharja, ki je divjal v Ameriki, sta postala tudi Hrvata Janez Delšumović in Andrej Presič. Oba sta bila ubita. — V kraju Garz si je Barbara Sunko v obupu z nožem prerazela vrat. Na posledicah poškodb je umrla. — V kraju Krain je umrla rojakinja Marija Baydek v starosti 27 let. Zapustila je dve hčerki in enega sina. — V Clevelandu je umrl Anton Malik, star 54 let. Rodom je bil iz vipskega okraja. — Istotam je umrla Avgusta Marselj, stara 32 let in rodom iz Matajurja na Primorskem. — Dalje je umrl rojak Janez Janželj v visoki starosti 74 let. Pokojni je bil rodom iz Iga pri Ljubljani. — V Clevelandu se je poročil Rudolf Skrijanc iz Nottinghama z gđč. Vido Breskvar. — Po kratki in mučni bolezni je umrl v cvetu svoje mladosti rojak Anton Premru, star komaj 25 let. Pokojni je bil doma iz Matenje vasi pri Postojni. — Pri delu se je smrtno ponesrečil rojak Martin Grošelj v Broughtonu, rodom iz Koritna pri Radovljici. — V Čikagu se je poročil Janez Jerič, urednik »Edinosti«, z gđč. Anico Zakrajšek.

Čudna Amerika. Tam sta dva prijatelja, sinova mnogokratnih milijonarjev, umorila prijatelja istotako sina milijonarja. Vsi trije so bili študentje. Morila pravita, da sta bila radovedna, kako se človek obnaša, ko umira in da sta ga umorila samo iz radovednosti. Ljudstvo z napetostjo pričakuje, ali bo mlada bogatnahudodelca zadela zaslužena kazen ali ne.

10 smrtnih obsodb so izvršili v Ameriki samo na en dan in sicer dne 6. junija t. l.

Za življenje.

Oni, ki žele biti modrijani pri bedakih, so bedaki v očeh modrih ljudi.

Pametni zahteva vse samo od sebe, a neumni vse od drugih.

S tujimi očmi najlepše vidiš lastne napake.

Kdor me za mojim hrbtom opravlja, se me boji; kdor me v obraz hvali, me zaničuje.

Dobri ljudje pomagajo drug drugemu, četudi tega ne slutijo, hudobni pa drug drugemu namenoma škodujejo.

Ničle so veliko vredne, če so na pravem mestu.

Kdor hoče visoko skočiti, se mora poprej globoko skloniti.

Kdor hoče pes biti, ne cvili, ampak se brani.

Otroke, ki jih mati ni učila, bo učilo življenje! Gorje takim otrokom, kajti nobena mati — niti mačeha — nima tako trde palice, kakor življenje.

Delaj zase, a nikdar tako, da škoduješ drugim.

Nikdar ne pozabi, da te niti najsvetejše prepričanje ne opravičuje kratiti drugim pravico do lastnega prepričanja.

Vsak ima pravico len biti, nihče nima pravice s palico ga siliti k delu, pač pa ima družba pravico, odpoditi ga od skupne skleda, da ga bo lakota naučila delati.

Tisti, ki imajo največ napak na sebi, drugim napake najbolj oponašajo.

Ljudje s slabo vestjo vidijo strahove vsepovsod, medtem ko jih pošteni ljudje niti tam ne vidijo, kjer v resnici so.

Posel pobalinov je, da se skrivajo za plotom in iz zasede mečejo blato na mimoideče mirne ljudi.

Nekateri ljudje mislijo, da je Bog ustvaril svet sumo zanje.

Največ gorja prihaja od tod, ker ljudje delajo to, česar bi ne smeli delati, a ne storijo tega, kar bi morali storiti.

Onega, ki hoče biti velik v budalostih, še norci ne zavidajo.

Osel je vsled tega vzor potrpežljivosti, ker pravi vedno »jac«.

Za kratek čas.

Nepredvidi klerikalec.

V neki fari je klerikalna stranka sklicala shod. Za govornika je bil določen Jurij Sušnik in ko vidi, da še nikogar ni v dvorani, vpraša gospoda mežnarja:

»Kaj še ni nobenega bedaka tukaj?«

»Na-k, oni, gospod poslane, so ta pravit se odreže gospod mežnar.

Male in velike svinje.

Škof potuje po škofiji in se rad razgovarja z ljudmi. Vidi neke fantke, ki pase male svinje. Fantka, ki svojega škofa ni poznal, vpraša škof, koliko plače dobiva za pastirvanje.

»Eno krono na dan,« pravi fantek.

»To je pa malo, je pa malo, je malo!« reče škof in nadaljuje: »Vidiš, jaz tudi pasem, pa več dobim, več dobim!«

»Vi pa gotovo pasete večje svinje, kakor jaz,« se odreže nedolžni pastirček.

Jesti ni mogel.

Znamenit, po celi Srbiji dobro znan šalijvec sedi v najboljšem beogradskem hotelu in si naroči juho. Natakari postreže. Takoj ga šalijvec pokliče in pravi:

»Vi, natakari, te juhe ne morem jesti.«

Natakari urno pograbi juho in jo odnese ter prinese drugo. Toda šalijvec ga zopet pokliče in pravi:

»Te juhe tudi ne morem jesti!«

Natakari je v veliki zadregi in pokliče hotelskega ravnatelja. Le-ta pride in pravi zelo spoštljivo:

»Oprostite, blagorodni gospod, toda vsi gostje pravijo, da je ta juha izvrstna in so me radi tega celo izrecno pohvalili.«

»Da, da,« pravi šalijvec še bolj spoštljivo, »tudi jaz sem prepričan, da je juha izvrstna, ampak — samo žlice nimam!«

Norce lovi.

V vasi je napovedan demokratski shod. Prebrisan vaščan vzame trnek in gre pred vas po poti, odkoder ima priti demokratski govornik. Pri travniku vaščan obstoji, postavi hlobo, stopi nanj in na dolgi palci vleče trnek po travi semtertje. Medtem pridriži avtomobil z demokratskim škricem. Škric zapazi čudnega ribiča in vpraša:

»Kaj pa delate, dobri mož?«

»O, nič, norce lovim,« mu odvrne le-ta.

»Pa kako morete tukaj loviti,« pravi škric, »ko ni nobene vode blizu. In če bi tudi bila, norcev v vodi ne boste našli.«

»A, kaj to, jaz pa vseeno lovim,« se odreže ribič.

Škric misli, da ima pred seboj na umu bolnega človeka. Zasmili se mu in povabi ga k sebi v avtomobil ter ga odpelje v vaško

krčmo. Tam škric kupi revežu jedi, pijače in tobaka, a povrhu mu da še nekaj soldov. Mož je, pije in kadil z velikim slastjo. Ob slovesu se hoče škric še malo pošaliti, pa vpraša:

»Povejte mi, dobri mož, koliko norcev ste danes že vjeli na travniku s svojim trnikom?«

»Vi ste prvi,« odvrne mož, »toda zadnjič, ko so imeli klerikalci pri nas shod, sem vjel kar štiri.«

Kedaj je spoznal ženo.

»Kedaj si spoznal svojo ženo?« vpraša nekdo prijatelja.

»Dva ali tri dni po poroki,« odgovori prijatelj.

»Kaj se to pravi, da si svojo ženo spoznal šele po poroki?«

»Da, da, ko je začela lonce metati na mojo glavo, šele takrat sem jo spoznal!«

Ribničan na ljubljanskem tramvaju.

Ribničan se pelje z ljubljanskim tramvajem na dolenski kolodvor z lulo v ustih, ki pa ne gori. Pridrvi konduktar in opozarja Ribničana, da se na tramvaju ne sme pušiti.

»Ja, je že prav!« pravi Ribničan in mirno obdrži mrzlo lulo v ustih.

Čez malo časa pride zopet konduktar in se krega nad Ribničanom:

»Vi, gospod, ali vam nisem rekel, da se tukaj ne sme pušiti?«

»Saj ne pušim!« pravi Ribničan.

»Imate vendar lulo v ustih!« se huduje konduktar.

»Ti imaš tudi pištolo v hlačah, pa vendar sedaj ne streljaš!« ga zavrača Ribničan in mirno nadaljuje vožnjo z mrzlo lulo v ustih.

Otročja nedolžnost ali ukradena žlica.

V samostanski ljudski šoli pripoveduje učiteljica sestra Evalija otrokom, kako si ljudje često medsebojno podarujejo razne predmete z napisi, kakor: »Spomin na Bled«, »Vse v čast božjic« itd. Učiteljica vpraša otroke, če vedo povedati primernih napisov za podarjene predmete. Otroci se oglašajo in tudi mala Hildica vzdigne roko.

»No, kaj pa ti veš, Hildica?« vpraša učiteljica.

»Pri nas doma imamo žlico z napisom,« pravi mala.

»No, kaj pa je na žlici napisano?«

»Hotel Union,« nedolžno odgovori dekletce.

Poravnajte naročnino!

LJUBLJANA

SIMON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon števil 55 2

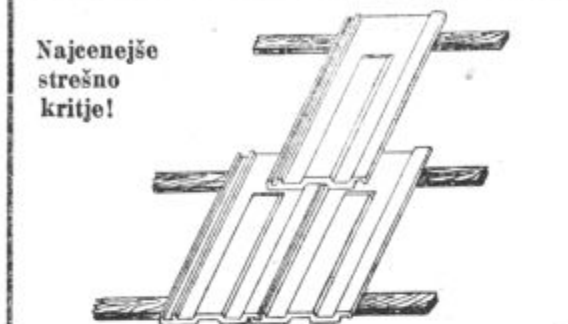
se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.
Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!

„JUGOMETALIJA“ Ljubljana

izdeluje
vse vrste bakrenih
kotlov, nadalje vseh
vrst kleparska,
ključavničarska in
vodovodno-inštalacijska dela.
Znižane cene.
Točna in solidna
postrežba.
Kolodvorska ul. 18.

gum! pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

Združene opekarne d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.
preje
VIBIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu
nudijo v poljubni množini — takoj dobavno — najboljše preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezoma kakor tudi bobrovec (biber) in zidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Priporočamo trdko

Josip Petelin,
Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob Ljubljani.)
NAJCENEJŠI NAKUP
nogavic, žepnih robcev,
brisalk, klotov, belega in
rjavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov,
žlic, vilic, sprehajalnih
palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in brivce, škarje za krojače, šivilje in za obrezovanje trt. Na veliko in malo.

Prvovrsne kose
belo brušene in naravno sive 60 cm, 65 cm, 70 cm in brusne kamne nudi po najnižjih cenah
„EKONOM“
o. g. z.,
LJUBLJANA.
Kolodvorska ul. št. 7.

Gnojite ajdi superfosfatom!
Superfosfat stalno v zalogi in Vam nudimo istega — 16% do 18% po Din 120.— franko — Ljubljana, cena za 100 kg.
Pri večjem odjemu — najmanj 5000 kg Din 110.—.
»Ekonom« o. g. z.,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

Prodaja se
vsled preureditve mlina dva
mlinska stroja
in sicer:
eden drobilni valjni stroj (Schrottwalzenstuhl), sistem J. Oser, Krems;
eden »Eurekac« čistilni stroj za pšenico.
Oba sta že rabljena, toda še dobro ohranjena ter pripravna za manjše mline. Stroja se lahko ogledata vsak čas pri:
Ivan Orožen, valjni mlin, Kapla vas 41, pošta Sv. Pavel pri Preboldu.

Prvovrsne kose

belo brušene in naravno sive 60 cm, 65 cm, 70 cm in brusne kamne nudi po najnižjih cenah
„EKONOM“
o. g. z.,
LJUBLJANA.
Kolodvorska ul. št. 7.

Gnojite ajdi superfosfatom!
Superfosfat stalno v zalogi in Vam nudimo istega — 16% do 18% po Din 120.— franko — Ljubljana, cena za 100 kg.
Pri večjem odjemu — najmanj 5000 kg Din 110.—.
»Ekonom« o. g. z.,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

LIUBLJANSKA POSOJILNICA r. z. z. o. z.
V NOVOPREUREJENIH PROSTORIH
MESTNI TRG št. 6 V LJUBLJANI MESTNI TRG št. 6
obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po
8%
Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo proti poroštvo in proti zastavi.

PORTLAND-cement
iz »Splita«
najboljše kakovosti in po najnižji ceni v zalogi pri
„EKONOM“
Kolodvorska ulica števil 7.
Za kakovost cementa prevzame tovarna popolno odgovornost.

Semensko ajdo

črno in sivo
nudimo po najnižji ceni
„EKONOM“
r. z. z. o. z.
Kolodvorska ulica št. 7.
OOOOOOOOOOOO

Prometni zavod za premog D. D. V LJUBLJANI
prodaja premog
IZ SLOVENSKEGA PREMGOVNIŠTVA
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
INOZEMSKI PREMOG IN KOKS
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete
NASLOV:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

Vajenta za mlin,
14—16 let starega, pošte-nih staršev, sprejme FR. GROŠELJ, posestnik in mlinar, Rodež pod Kumom pošta Radeče.

GUMI

za
cepljenje trt
prodaja po najnižji ceni
„EKONOM“
osrednja gospodarska
zadruga v Ljubljani
r. z. z. o. z.
Kolodvorska ulica št. 7.

Prometni zavod za premog D. D. V LJUBLJANI
prodaja premog
IZ SLOVENSKEGA PREMGOVNIŠTVA
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
INOZEMSKI PREMOG IN KOKS
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete
NASLOV:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

Vajenta za mlin,
14—16 let starega, pošte-nih staršev, sprejme FR. GROŠELJ, posestnik in mlinar, Rodež pod Kumom pošta Radeče.

1 meter domačega platna

da tovarna SINKOVEC, Grosnplje, za 2 kg prediva ali 14 kg godenega oziroma 20 kg surovega lanišča.

»SALONIT«
se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah.
Dolgoletno jamstvo jamči za izbornu kakovost.
»SALONIT«
je za pokrivanje streh in izoliranje sten proti vlagi najboljši material sedanosti, kateri se uporablja širom cele Evrope. — Proračune, kataloge, cenike in navodila pošilja brezplačno: »Split« d. d. za cement Portland, Ljubljana.

V lastnem interesu
pazite, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi« FRANKOV: kavni pridatek v zabojčkah in ne kako ponaredbi. — Na novi, rjavo-modro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Frank« in »kavni mlinček«. — »Pravi« FRANK: z mlinčkom« zboljšuje in pocenjuje vsako kavo!

SINGER šivalni stroji
Na celem svetu znani kot najboljši. Podružnice in zastopstvo v vseh mestih. PODRUŽNICE IN ZASTOPSTVO V VSEH MESTIH. Centrala za državo SHS: Zagreb, Marulićeva 5. I. kat. Filiale: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 13; Maribor in Novo mesto.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
PODRUŽNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica
Brzjavi: Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi). Telefoni: TRGOVSKA. Kapital in rezerve Din 18.500.000.—. 139, 146, 458.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
EKSPOZITURE: Konjice, Meža - Dravograd